

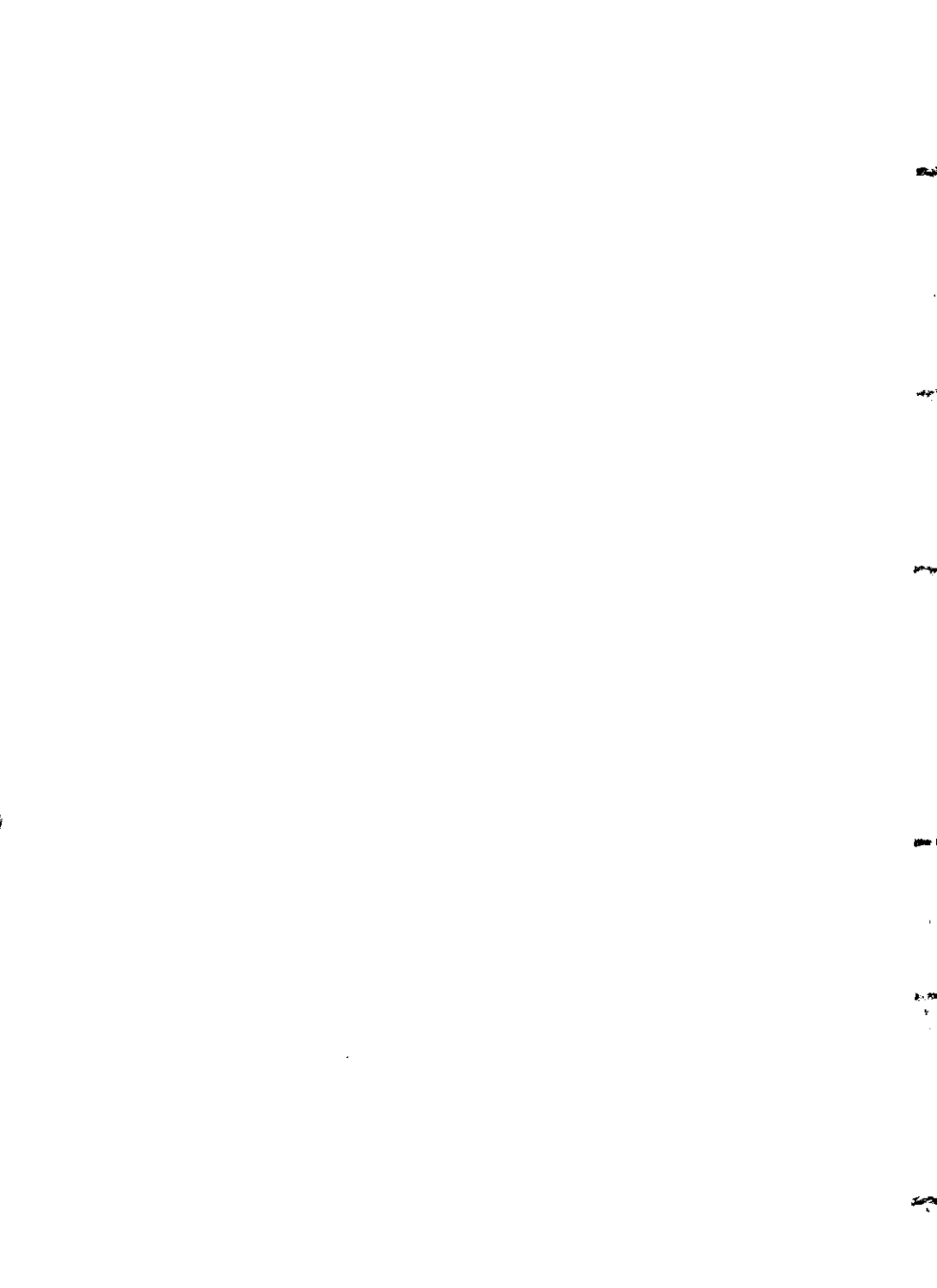
W numerze m.in.:

- *Biblioteki publiczne w środowisku lokalnym*
- *Konkurs na temat Unii Europejskiej*
- *Anna Wyrwisz – artysta malarz*
- *Nasi goście – Jerzy Pilch, Zbigniew Święch, Stanisław Srokowski*
- *Prawa konsumenta – zestawienie bibliograficzne*

Pomagamy sobie w pracy

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

1/2002

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLVII

Nr 1

Opole 2002

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

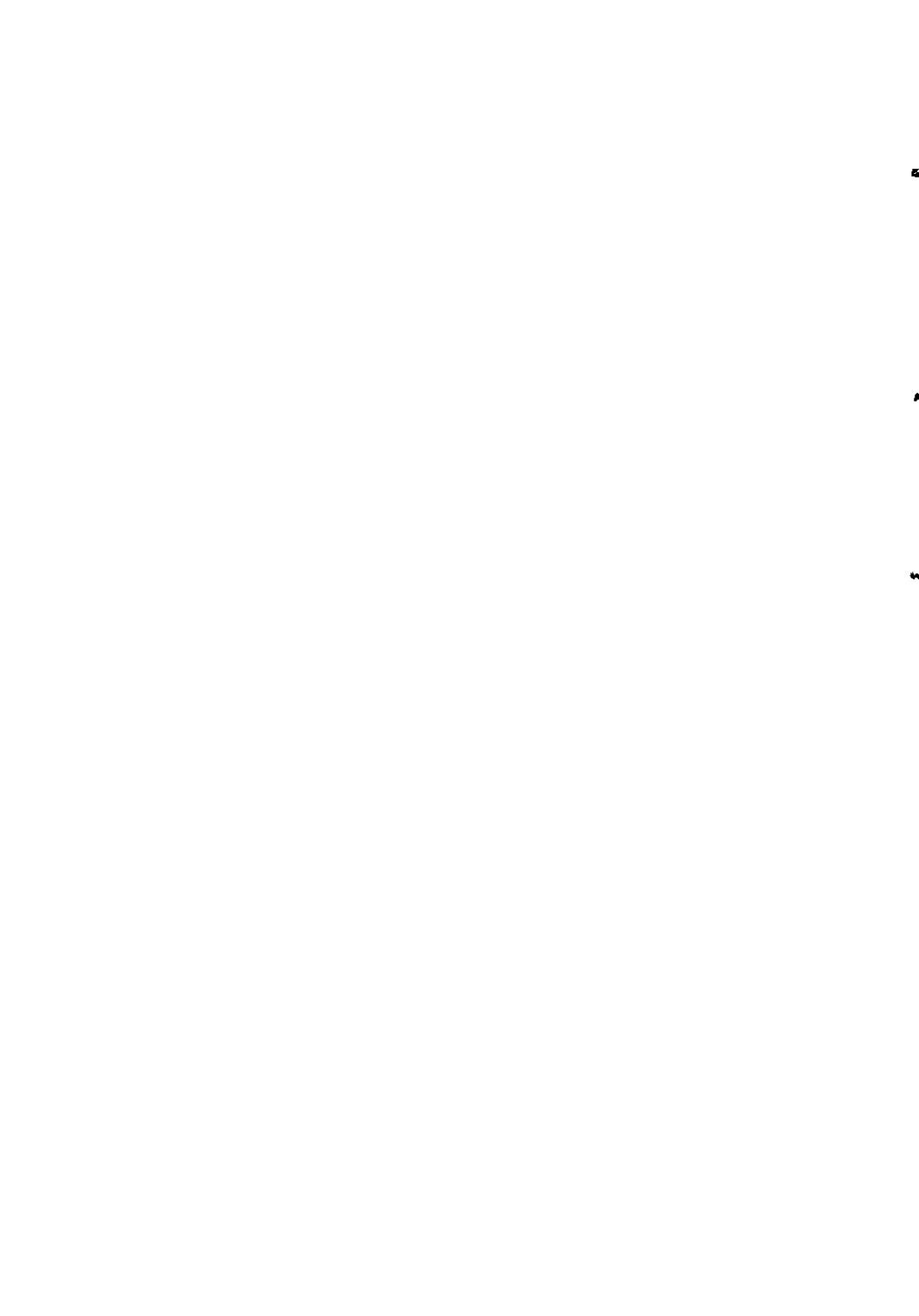
ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel.red. 0(prefix) 77/453-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 170 egz.

Spis treści

<i>prof. dr hab. Zbigniew Żmigrodzki</i>	
Biblioteki publiczne w środowisku lokalnym	5
<i>Alina Kubisa</i>	
Książki są nudne! Książki są ciekawe!	10
<i>Teresa Mazur, Aleksandra Paniewska</i>	
W kręgu kultury. Nasi goście	
Jerzy Pilch, Zbigniew Świąch, Stanisław Srokowski	12
<i>Regina Kapalka</i>	
Anna Wyrwisz (1930-1982) artysta malarz	19
<i>Mirosława Wąsowicz</i>	
Prawa konsumenta (bibliografia w wyborze)	25
<i>Żona Cieśla, Anna Herba,</i>	
<i>Maria Jakubów, Joanna Jończyk-Warchol</i>	
Konkurs wiedzy o Unii Europejskiej	27
<i>Teresa Hruby, Irena Paszkiewicz-Chudy</i>	
Kampania promocji czytelnictwa w środowiskach lokalnych. Konkurs Fundacji IDEE	35
<i>Aleksandra Paniewska</i>	
Literacka karuzela	39
<i>Więści z bibliotek</i>	
„Jak się macie kochani...”	
– spotkanie z Wandą Chotomską	42
<i>Aleksandra Paniewska</i>	
Warto poszukać w Internecie	44
<i>NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM</i>	
oprac. H. Jamry	45
<i>Violetta Łabędzka</i>	
Kronika wydarzeń społeczno-kulturalnych województwa opolskiego (2001 r.)	50
WKŁADKA	
Gry i zabawy w bibliotece, oprac. Teresa Mazur	

prof. dr hab. Zbigniew Żmigrodzki

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Biblioteki publiczne w środowisku lokalnym*

Biblioteki publiczne, zwane też oświatowymi czy powszechnymi, a w niektórych krajach ludowymi bądź masowymi, zawdzięczają swoje powstanie wylonionym w połowie XIX wieku potrzebom społecznym, związanym z przyspieszonym rozwojem gospodarki, który wymagał popularyzacji wiedzy i powszechnego oświecenia. Te właśnie czynniki spowodowały uświadomienie sobie przez rządzących, jak i przez wpływowe grupy przedsiębiorców działających w sferach przemysłu i handlu, zależności przedsięwzięć od poziomu umysłowego i kulturalnego uczestników wszelkich procesów wytwórczych. W rezultacie, przy wsparciu ze strony inteligencji, powstały koncepcje stworzenia krajowych sieci placówek bibliotecznych, czytelni i wypożyczalni książek o charakterze kulturalno-oświatowym, pokrywającej się z podziałem administracyjnym państwa. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Anglia, kraje skandynawskie, zrealizowały te zamierzenia najwcześniej, czego efekty dały się poznać w postaci imponujących, trwających do dziś osiągnięć cywilizacyjnych. W dużych miastach, oprócz bibliotek centralnych z większymi zbiorami, obejmującymi także w części piśmiennictwo naukowe, tworzono oddziały filialne w miejskich dzielnicach. Powstały również biblioteki w mniejszych miejscowościach, a nawet w osiedlach wiejskich. Aby zaspokoić potrzeby mieszkańców najmniejszych środowisk, organizowano małe biblioteczki z księgozbiorami wymiennymi („ruchomymi”), nazywane dziś punktami bibliotecznymi.

Tam, gdzie władze państwowe czy lokalne nie były dostatecznie zainteresowane szerzeniem wiedzy i oświaty przy wykorzystaniu czytelnictwa, przedstawiciele społeczeństwa powoływali w tym celu towarzystwa utrzymujące biblioteki – przykładem mogą być trzy utworzone na ziemiach polskich pod zaborami instytucje: Polska Macierz Szkolna w zaborze rosyjskim, Towarzystwo Czytelni Ludowych w zaborze prus-

skim i Towarzystwo Szkoły Ludowej w Galicji. Przetrwały one aż do wybuchu II wojny światowej, kontynuując chlubnie swą działalność. W Polsce w okresie międzywojennym dążono do zorganizowania sieci bibliotek publicznych prowadzonych przez samorządy – w przededniu wybuchu wojny odpowiednia ustawa była już przygotowana, zabrakło czasu na jej uchwalenie. Mimo tego trzy województwa zdołały taką sieć stworzyć, a łączna liczba placówek bibliotecznych w Polsce, samorządowych i społecznych typu oświatowego, wynosiła 8.982.

Wbrew występującym do dziś błędnym pojęciom, już wówczas tego typu biblioteki nie miały służyć wyłącznie czytelnictwu o charakterze rekreacyjnym, ale ich zadaniem było także szerzenie wiedzy i wspomaganie środowiska w procesach kształcenia i doskonalenia zawodowego. Ponadto – w miarę możliwości – inicjowanie wszelkich poczynań kulturalnych we współpracy z otoczeniem, co dziś określamy terminem „public relations”. Po drugiej wojnie światowej, opierając się na przygotowanych podczas okupacji przez agendy rządu podziemnego projektach oraz wydanym w 1946 r. „Dekrecie o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi”, stworzono w ciągu kilku lat jedną z najdoskonalszych w skali światowej sieć powszechnych bibliotek publicznych, dostosowaną do podziału administracyjnego kraju. Uzupełniały ją liczne biblioteki związków zawodowych, funkcjonujące przy zakładach pracy, a także zakładowe biblioteki fachowe, mające służyć głównie pogłębianiu umiejętności zawodowych. Przyjęto również zasadę, że w każdej szkole musi istnieć odrębna biblioteka; z czasem wyłoniono też sieć bibliotek pedagogicznych – wojewódzkich, powiatowych i miejskich. Liczba punktów bibliotecznych, podległych stałym bibliotekom publicznym, przekroczyła 30 tysięcy. Wadą tego nadzwyczaj funkcjonalnego systemu bibliotecznego było jednak znaczne ograniczenie wolności czytania w wyniku ostrej cenzury ideologiczno-politycznej, co spowodowało usunięcie z bibliotek w latach 1946-48 i 1952-53 trzech tysięcy tytułów książek w kilku milionach egzemplarzy. Aż do 1989 roku nie pozwalano w Polsce wydawać, a co za tym idzie, wprowadzać do księgarń i bibliotek, utworów literackich i naukowych uznanych za niezgodne z ideologią komunistyczną.

Niestety, przemiany społeczno-ekonomiczne związane z kryzysem politycznym i gospodarczym lat 80., spowodowały postępującą destrukcję systemu bibliotecznego w Polsce. Likwidacji uległy biblioteki związków zawodowych i w większości biblioteki fachowe; doszło też do postępującej likwidacji bibliotek publicznych na wsi i w mieście. W 1990 roku działało w Polsce 10.269 tego typu placówek, w tym 6.930 na wsi; w roku 1999 istniało ich 9.046, czyli o 1.223 biblioteki mniej. Na wsi – 6.050, czyli o 880 mniej. W 1992 roku straty w sieci bibliotecznej wyniosły aż 166 stałych bibliotek. Punktów bibliecznych było w 1985 roku 23.295; w 1990 roku jeszcze 17.565, w 1992 już tylko 7.331, obecnie funkcjonuje ich około 5 tysięcy. W niektórych województwach zagrożenie bibliotek, wskutek braku zrozumienia ich doniosłej roli społecznej i wszechstronnego z nich pożytku, wciąż rośnie. Skrajne tendencje komercyjne powodują odbieranie bibliotekom lokali, zmniejszanie liczby pracowników, a nawet odmawianie środków finansowych na zakup nowości i prenumeratę czasopism. Tak dzieje się jednak nie wszędzie: są miasta, miejscowości i powiaty, jak również gminy, którym udaje się podnosić stale poziom działania placówek bibliecznych, z korzyścią dla lokalnej społeczności – przede wszystkim dla rosnącej liczby uczących się i studiujących oraz różnego rodzaju użytkowników informacji. Świadczy to o fakcie, że nie wyłącznie trudności materialne wpływają na likwidowanie bibliotek czy ograniczenie ich działań.

Czasem ktoś, zamierzając zamknąć bibliotekę publiczną, posługuje się argumentem, że w mieście działa mająca większy księgozbiór biblioteka naukowa. Tak właśnie stało się w Katowicach, gdzie w celu zwiększenia liczby pracowników Biblioteki Śląskiej dokonano likwidacji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Wkrótce się okazało, że znaczna większość dawnych użytkowników zlikwidowanej placówki wyraża publicznie swe niezadowolenie, a nawet w ogóle rezygnuje ze świadczeń bibliecznych, gdyż zarówno zbiory księżnicy naukowej, jak i tryb udostępniania, nie odpowiadają ich potrzebom. Skądinąd wiadomo, że jedna duża biblioteka z reguły nie może zastąpić dwóch placówek publicznych, położonych w różnych miejscach, bliższych środowisku zamieszkania, pracy czy studiów.

Występujące w ostatnich latach niedocenywanie roli i znaczenia biblioteki publicznej wiąże się z nieznaną doniosłością, wielokierunkowej funkcji, jaką biblioteka pełni, szczególnie dzisiaj w środowisku lokalnym, któremu służy. Oczywiście, może ją ona realizować tylko przy zaspokojeniu przynajmniej minimalnych warunków niezbędnych do jej należytego funkcjonowania. Niezależnie od tradycyjnych zadań biblioteki publicznej o charakterze kulturalno-oświatowym i naukowo-informacyjnym, stała się ona w ostatnich dziesięcioleciach czołową instytucją świadczącą usługi w zakresie tzw. informacji powszechnej, zwanej także bytową. Obejmują one pomoc mieszkańcom w różnych problemach życia codziennego: w dziedzinie przepisów prawnych i administracyjnych, polityki, służby zdrowia, oświaty i nauki, gospodarki, a nawet prywatnych zamiłowań, zwanych „hobbies”. Biblioteki publiczne w krajach zachodnich od dawna rozwijają z powodzeniem ten kierunek działań; w Polsce jest on w zaczątkach wskutek ograniczeń materialnych i kadrowych. Można jednak podać pewne przykłady udanych inicjatyw, do których należą „czytelnie internetowe”, a także koła literackie czy zbieraczy osobliwości. Biblioteki publiczne dobrze zorganizowane i dysponujące odpowiednimi, zróżnicowanymi pod względem formalnym zbiorami, stają się też ośrodkami wszechstronnej pomocy informacyjnej dla lokalnych instytucji administracyjnych czy gospodarczych, pod warunkiem, że bibliotekarze potrafią i zechcą zaakceptować ten nowoczesny sposób pracy. Ponadto lokalne placówki biblioteczne występują coraz częściej z inicjatywami dotyczącymi przedsięwzięć kulturalnych czy nawet naukowych, przygotowują wydawnictwa lub w nich uczestniczą. Wspierają w wydatny sposób ruch regionalny, wspomagają szkolnictwo państwowe i niepubliczne (w odniesieniu do tego drugiego bywa, że zastępują nie istniejące lub słabo zorganizowane uczelniane placówki biblioteczne). Stanowią niezastąpione zasoby źródeł informacji dydaktycznej dla ogromnej rzeszy studentów studiów zaocznych i uczestników kursów.

Przykro to powiedzieć, ale jednak trzeba: w polskim życiu publicznym rozsądne, trzeźwe podejście do rzeczywistości społecznej zostało zastąpione zalewem „perspektywicznego” pustosłowania. Przy nadmiarze imponujących wizji „nowego, wspaniałego świata”, traci się z oczu fak-

ty. Tak jest zwłaszcza w odniesieniu do podstawowej strefy kultury, lekceważonej na rzecz ekskluzywnej plastyki, muzyki awangardowej czy literackich eksperymentów. Reprezentanci tych ostatnich tworzą niewielki zamknięty krąg, ale ich interesy i postulaty przesłaniają władzom centralnym sprawy dobra większości społeczeństwa. Zarządzanie bibliotekami w skali kraju osiągnęło szczyt kryzysu. Tym większa odpowiedzialność za utrzymanie kultury w Polsce spoczywa na samorządach.

* Referat wygłoszony 7 grudnia 2001 r. na Konferencji „Stan obecny, zagrożenia i perspektywy działalności bibliotek publicznych w województwie opolskim”.

Książki są nudne! Książki są ciekawe!

Ten tytuł to wypowiedzi dzieci, z którymi spotykałam się, aby porozmawiać o książkach i być może zachęcić je do czytania. Myślę, że garść refleksji z tych spotkań może być interesującym materiałem dla bibliotekarzy. Mizerny poziom czytelnictwa dzieci i młodzieży to problem, który niepokoi wielu działaczy oświatowych, nauczycieli, wychowawców itp. Ten problem trapi również panią mgr Helenę Podwysoczką, dyrektor Państwowego Domu Dziecka w Opolu.

Dlatego umożliwiła mi ona przeprowadzenie czytelniczych spotkań z wychowankami PDDz. Spotkałam się z dziećmi w dwóch grupach: przedszkolną i młodzieżą V, VI klasy szkoły podstawowej. Małuchy z przejęciem słuchały bajek i dokonywały farbami i kredkami wizualizacji swoich wrażeń. Czytanie bajek dopełniłam opowiadaniem rozmową i zabawa ruchową. Myślę, że te zajęcia stały się elementem przedszkolnego przygotowania czytelniczego. Bardzo ciekawe były zajęcia ze starszą młodzieżą. Na pierwszym spotkaniu zaproponowałam grę aktywną, w trakcie której dzieci wygłaszały opinie o książkach, po czym przyznawały punkty tym opiniom. Poniżej przedstawiam wyniki tej gry, która przebiegała przy bardzo burzliwej wymianie poglądów:

1. Czytanie mnie wciąga	14 pkt.
2. Książki są ciekawe	11 pkt
3. Książki są nudne	11 pkt
4. Nie lubię czytać	11 pkt
5. Czytam tylko czasopisma	5 pkt
6. Nie wiem	2 pkt

Dzieci miały spore trudności z wyartykułowaniem swoich opinii ponieważ generalnie czytanie kojarzone było z czytaniem lektur szkolnych. Jednak już na początku spotkania przyjęliśmy założenie, że nie bierzemy pod uwagę czytanie lektur. Zwycięstwo pierwszej opinii jest niestety bardzo złudne, gdyż tu przyznali swoje punkty zwolennicy ko-

miksów. Jeśli z zakresu czytelnictwa wykluczyłabym wydawnictwa komiksowe, wygrana przypadłaby trzeciej i czwartej opinii. Zdecydowałam się podjąć próbę ustalenia przyczyny tak dużej liczby negatywnych opinii. Dlaczego w epoce Harry'ego Pottera grupa dzieci uważa, że ze strony książek zionie nuda? Opiekunowie dzieci aprobują czytelnictwo, dzieci mają zapewniony dostęp do książek, więc skąd ta niechęć? Zaprezentowałam dzieciom różne gatunki powieści, odczytaliśmy rozmaite fragmenty. Zajęcia były zabawne i ciekawe. Ponowiłam pytanie, dlaczego uważają, że książki są nudne. Dzieci w trakcie dyskusji same doszły do wniosku, że książka nie stanowi dla nich źródła rozrywki, lecz kojarzy się z podręcznikiem i szkołą.

Następnym czynnikiem utrudniającym czytanie było słownictwo. Okazało się, że powieści młodzieżowe często są dla nich niezrozumiałe. Stąd popularność komiksów: z jednej strony nie przypominają podręczników, z drugiej przesyłają krótkie komunikaty napisane prostym słownictwem. Ten problem znany jest wychowawcom placówki, którzy intensywnie pracują nad tym, aby wzbogacić słownictwo młodzieży i wyrobić umiejętność czytania ze zrozumieniem.

Dzieci nie chciały uczestniczyć w konkursach historycznych ani literackich, ale chętnie brały udział w dyskusjach i grach aktywnych.

Najtrudniejszą częścią zajęć było połączenie czytania książek z poszukiwaniem wiedzy. Wiedza kojarzy się ze szkołą. W szkole nie sposób wytworzyć dobrego emocjonalnie klimatu do czytania. Myślę, że z czasem w sposób naturalny w miarę wzbogacanego potencjału intelektualnego ten problem przestanie być drażliwy.

W czasie zajęć wielokrotnie powtarzałam, że warto odwiedzić bibliotekę. Przekonywałam, że do biblioteki nie chodzi się tylko po konkretną książkę, ale właściwie po rzecz, która zapewni nam doskonałą rozrywkę i przygodę. Namawiałam do kontaktów z bibliotekarzami powołując się na własne doświadczenia (sama dzięki nim dotarłam do wielu świetnych książek).

Jestem pewna, że mizerna kondycja gospodarcza bibliotek publicznych i innych nie przeszkodzi bibliotekarzom w otoczeniu tych dzieci fachową opieką, jeśli się tam zjawią. Na tym polega kulturotwórcza rola naszego zawodu.

W kręgu kultury.
Nasi goście

Jerzy Pilch

O autorze

Jerzy Pilch urodził się w 1952 r. w Wiśle. Ukończył filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Początkowo wykładał przez 9 lat polonistykę na tej uczelni, z czasem jednak wybrał praktykowanie literatury. Już w stanie wojennym zdobył sobie wielu sympatyków satyrycznymi felietonami literackimi czytаныmi na spotkaniach krakowskiego pisma mówionego „Na Głos”. Wkrótce też stał się jednym z najpopularniejszych autorów „Tygodnika Powszechnego”, „Hustlera”, a obecnie „Polityki”, gdzie pełni rolę stałego felietonisty. Przez wiele lat

związany był z Krakowem, obecnie mieszka w Warszawie.

O twórczości

„Nieuprzedzonemu czytelnikowi grozi w zetknięciu z tekstem Pilcha zaczytanie się, czyli przejściowa utrata kontroli nad otoczeniem. Jest to dziwne zjawisko, nie mamy tu bowiem krwistej fabuły, przygód godnych kina akcji, nie trzyma więc nas w napięciu wieczne pytanie podsycające ciekawość: no i co będzie dalej? Wręcz przeciwnie. Historia opowiedziana w książce, jest urojeniem i wiadomo od samego początku, że skończyć się może tylko niczym, czyli rozejściem się po kościach”.

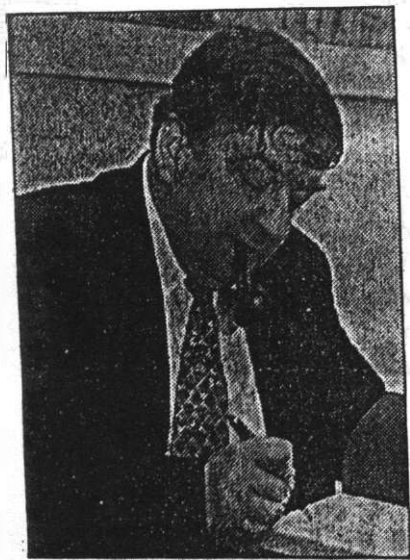
O swoim pisaniu autor w jednym z wywiadów mówi: „... mnie nie interesuje obraz przemian w Polsce, tylko mój, Jerzego Pilcha, los człowieka starzejącego się, uwikłanego we własne problemy i o tym piszę w mojej prozie”.

Jerzy Pilch debiutował w 1988 r. tomem prozy **„Wyznania twórcy pokątnej literatury erotycznej”**, za który otrzymał nagrodę Fundacji im. Kościelskich. W 1993 r. w wydawnictwie „Puls” ukazała się powieść **„Spis cudzołóżnic”** (z ekranizowana przez Jerzego Stuhra), w 1994 r. wydany został wybór felietonów z „Tygodnika Powszechnego” pt. **„Rozpacz z powodu utraty furmanki”**, a w 1995 r. nakładem wydawnictwa „a5” ukazała się powieść **„Inne rozkosze”**. W 1997 r. w wydawnictwie „Puls” ukazała się powieść **„Tysiąc spokojnych miast”**. Pilch wraca w niej do czasów swojego dzieciństwa i młodości. Jest to powieść „o dojrzwaniu, o mękach dorastania i utracie ojca. To powieść o picciu i sensie życia w świecie, który jest obcy: być protestantem w Polsce znaczy być innym, być dzieckiem znaczy patrzeć na świat inaczej”. W tym samym roku wydany został wybór felietonów z „Tygodnika Powszechnego” – **„Tezy o głupocie, picciu i umieraniu”**.

Nakładem Wydawnictwa Literackiego ukazała się w 1998 r. **„Bezpowrotnie utracona leworęczność”**, nominowana do nagrody literackiej NIKE 1999. Pilch rejestruje różnorodność życia społeczno-obywatelskiego współczesnej Polski, łącząc swe obserwacje z nostalgiczno-ironicznymi wspomnieniami z okresu dzieciństwa i młodości.

W 2000 r. ukazała się powieść **„Pod mocnym aniołem”** oraz wydane wspólnie z Olgą Tokarczuk i Andrzejem Stasiukiem **„Opowieści wigilijne”**.

„Pod mocnym aniołem” to wstrząsająca opowieść o nalogu i probach wydobywania się z niego oraz o miłości, która wszystko ocala. Bohater – narrator powieści – Juruś to pisarz i publicysta, a przy tym chroniczny alkoholik. Za tę powieść autor otrzymał nagrodę literacką NIKE 2000.

Zbigniew Święch

O autorze

Zbigniew Święch urodził się 9 lutego 1943 r. w Tarnowie. Ukończył filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim, podyplomowe studia reżyserskie w PWSTiF w Łodzi oraz Podyplomowe Studium Doskonalenia Kadr Kierowniczych Akademii Ekonomicznej w Krakowie.

Zbigniew Święch debiutował jako dziennikarz na łamach „Dziennika Polskiego” w 1962 r. Od tej pory współpracował m.in. z „Gazetą Krakowską”, „Przekrojem”, „Polityką”, „Życiem Warszawy”, „Kurierem Wileńskim”. Był kierownikiem Redakcji Popularnonaukowej telewizji w Krakowie, gdzie zrealizował m.in. autorskie cykle „Sensacje z przeszłości”, „Miasta, które mogły zginąć”. Jest reżyserem wielu filmów dokumentalnych oraz autorem tysięcy publikacji prasowych, radiowych i telewizyjnych.

W latach 1982-90 był pracownikiem Kierownictwa Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu, a po jego rozwiązaniu kontynuował prace we własnej pracowni oraz założył własne wydawnictwo.

O twórczości

„Główną zasadą jego pisarstwa jest wiarygodność: jego książki są gruntownie udokumentowane. Konsekwentne sprawdzanie faktów w mozolnie wyszukiwanych źródłach. Drugą zasadą jest próba wplatania w fabułę niesamowitych czasem wątków, także opartych jednak na faktach”.

Sam o swoim pisarstwie mówi: „Staram się znaleźć „konia trojańskiego do wyobraźni czytelników”, przy jednoczesnym pisaniu o trud-

nych tematach, językiem jak najbardziej zrozumiałym. pozbawionym żargonu specjalistów.”

Zbigniew Świąch mając dostęp do archiwaliów i bogatą wiedzę historyczną napisał bestsellerowy wieloksiąż królewski, wawelsko-wileński zatyulowany „**Klątwy, mikroby i uczeni**”. Cykl ten – wykład-gawęda o naszej przeszłości – niosąc przesłania humanistyczne i humanitarne, jest serialem książkowym o walorach poznawczo-edukacyjnych, zalecanym do szkół.

Wielokrotnie wznawiany pierwszy tom „**W ciszy otwieranych grobów**” opowiada o otwarciu na Wawelu w 1973 r. grobu Kazimierza Jagiellończyka, tom drugi to „**Wileńska klątwa Jagiellonów**”, tom trzeci – „**Ostatni krzyżowiec Europy**” o Władysławie III Warneńczyku i o nie wyjaśnionych nigdy do końca okolicznościach jego domniemanej śmierci w bitwie pod Warną.

O cyklu „**Klątwy, mikroby i uczeni**” napisano setki recenzji. W opinii uczonych i mediów autor cieszy się przydomkiem „następcy Pawła Jasienicy” i bywa określany najlepszym popularyzatorem przeszłości w kraju i na emigracji.

Z telewizyjnego cyklu „**Sensacje z przeszłości**” zrodziły się dwie książki „**Szkatuła z odkryciami**” oraz „**Skarby tysiąca lat**”.

Ostatnio na rynku księgarskim ukazała się najnowsza książka Świącha – „**Czakram wawelski – największa tajemnica wzgórza**”.

Zbigniew Świąch jest laureatem wielu prestiżowych nagród i wyróżnień, m.in. w roku 1987 został przyjęty do ekskluzywnego „**The Explorers Club**” jako piąty z Polaków od czasu założenia klubu w Nowym Jorku.

O spotkaniach autorskich

Zbigniew Świąch spotkał się w bieżącym roku z bibliotekarzami naszego województwa promując swoją najnowszą książkę „**Czakram wawelski**”.

Na spotkania można się umawiać bezpośrednio z autorem, bądź za pośrednictwem WBP w Opolu.

Stanisław Srokowski*

O autorze

Stanisław Srokowski urodził się w Hnilczu k. Podhajec na kresach południowo-wschodnich, przeżył tam wojnę i okupację. Po wojnie osiadł na ziemiach zachodnich, ukończył filologię polską w Wvższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Od 1960 r. mieszkał w Legnicy i pracował w szkolnictwie.

Od 1968 r. mieszka we Wrocławiu. Po wydarzeniach marcowych zmuszony został do opuszczenia szkoły z powodów politycznych. Pracował m.in. we wrocławskim Klubie Seniora, był dziennikarzem tygodnika „Wiadomości”, wykładowcą Uniwersytetu Wrocławskiego, redaktorem założonego przez siebie czasopisma „Nowe Twarze” (wcześniej „Gazeta Dzieci”).

O twórczości

Stanisław Srokowski pisze książki dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Jego pierwsze utwory były drukowane w studenckiej gazetce i emitowane w rozgłośni radiowej w Opolu. Od 1966 r. przez 10 lat ogłaszał drukiem wyłącznie utwory poetyckie, które ukazywały się także w czasopiśmie „Poezja”, „Życie Literackie”, „Odra”, „Tygodnik kulturalny”.

Od 1976 r. w twórczości Srokowskiego rozpoczął się okres prozatorski. Jego debiutem powieściowym było „Przyjść, aby wolać”, a rok później ukazała się powieść „Fatum” (obie nakładem wydawnictwa Ossolineum). Są to powieści o losach ludzi starych, co stanowi odwołanie do epizodu, który wiąże się z pracą autora we wrocławskim domu seniora.

Z kolei takie utwory, jak „**Sen Belzebuba**”, czy najnowszy „**Aniol zagłady**” stanowią studium obserwacji istniejącej na przelomie epok wielkiej aglomeracji, jej konfliktów i antagonizmów. Nie brakuje w jego utworach także analizy sytuacji politycznej w Polsce, jak np. w książkach „**Ladacznica i chłopcy**” czy „**Płonący motyl**”.

Wielką pasją Srokowskiego jest Grecja. Z zamilowania do tego kraju zrodził się cykl helleńskich lektur szkolnych: „**Mity greckie**”, „**Przygody Heraklesa**”, „**Przygody Odyseusza**”, „**Wojna trojańska**”, a także kilka tomów przekładów z liryki greckiej, zebranych w antologii „**Greckie poetyki miłości**”.

Ostatnio ukazały się w wydawnictwie „Światowid” książki dla najmłodszych (dzieci w wieku 4-10 lat): „**Niezwykłe przygody Nosa Patryka Prosa**” i „**Nos Patryka wśród gwiazd bryka**”

O spotkaniach autorskich

Stanisław Srokowski bardzo chętnie spotyka się w bibliotekach z czytelnikami dorosłymi, młodzieżą i z dziećmi.

Na Opolszczyźnie gościł w 1998 r. odwiedzając biblioteki w Namysłowie i Komprachcicach.

Przypisy:

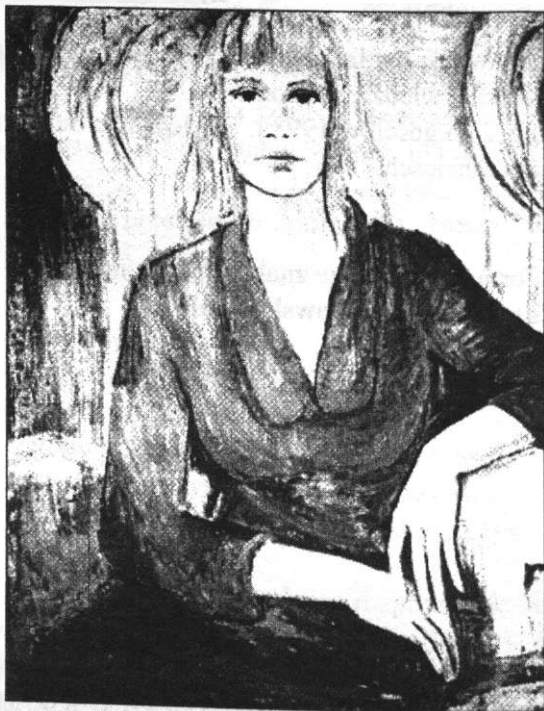
* więcej informacji o autorze znaleźć można na jego stronie internetowej www.domowa.pl/srokowski.html.

Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Anna Wyrwisz
(1930-1982)
artysta malarz

„Anna Wyrwisz należała do grona tzw. artystów rasowych o dużym temperamencie i wielkiej pasji twórczej, nie opuszczającej jej do końca życia. Właściwie zawsze malowała zachłannie, zwracając się w stronę jakby koloryzmu i postimpresjonizmu. Poprzez kolor i plamę widziała otaczającą rzeczywistość. Realną i artystyczną.” (Krystyna Zienkiewicz)

Autoportret, 1977

„Ja nie mam programu w sztuce, ja mam jej ciekawość.”

(Jan Cybis)

Anna Wyrwisz urodziła się 1 stycznia 1930 r. w Wilnie. Rodzinne miasto zmuszona była opuścić w kwietniu 1945 r. Wraz z rodziną przyjechała w lipcu 1945 r. do Prudnika, i z tym miastem związała się na zawsze.

W 1949 r. zdała maturę w Liceum Ogólnokształcącym, następnie w latach 1949-53 studiowała w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Katowicach (1 rok), a pozostałe lata w Łodzi, gdzie ukończyła Wydział Włókienniczy.

Swoją pierwszą pracę rozpoczęła w ZPB „Frotex” w Prudniku jako plastyk-projektant. Przepracowała tam 21 lat (1953-74). W roku 1965 obroniła pracę dyplomową w WSSP w Łodzi. Od 1 września 1974 r. podjęła pracę w Studium Wychowania Przedszkolnego w Prudniku jako nauczycielka wychowania plastycznego.

Jej pierwsza indywidualna wystawa malarstwa miała miejsce w październiku 1973 r. w salonie Biura Wystaw Artystycznych w Opolu. Zaprezentowała na niej ponad 50 obrazów olejnych. We wstępie do katalogu wystawy Kazimiera Lejman tak napisała o jej twórczości:

„Jest to malarstwo o ogromnej świeżości spojrzenia, obce wszelkim pseudo-modom na oryginalność, płaszczyzny kolorystyczne w ramach kompozycji dobrze zorganizowane jako całość, a równocześnie zmuszające widza do zauważenia w wizji malarzkiej akcentu dominującego jaki nurtował twórcę.”

W 1977 r. artystka zaprezentowała ponownie swoją twórczość w BWA w Opolu. Krystyna Zienkiewicz będąca zwolenniczką jej malarstwa pisała na łamach „Trybuny Opolskiej”: „Jestem za malarstwem Anny Wyrwisz, za samą artystką, która swoją wyrazistą osobowością wpływa na wszystko, co się dzieje wokół niej i jej sztuki.”

„Autorka posiada wyjątkową umiejętność reagowania na otaczający ją świat. Preferuje pejzaże architektoniczne, dążąc w nich do wypowiedzi najprostszej, choć bogatej w materię malarską.”

„Kolor jest najistotniejszym elementem sztuki Anny Wyrwisz. Jego zestawienia, ogólna harmonia, to źródło wciąż nowych przeżyć dla autorki i wszystkich odbierających jej malarstwo.”

„Każdy jej obraz stanowił rezultat poszukiwania motywu, a może

bardziej – wyszukiwania pretekstów do działań warsztatowo-wizualnych. Autorka z dużą przyjemnością posługiwała się szeroką gamą soczystych i ciepłych czerwieni, często używała ugru, brązów, barw rdzawych. Niekiedy dominowały kolory chłodniejsze – zieleń, błękity, biele i duża gama prawie świetlistych szarości". Tak napisała Krystyna Zienkiewicz we wstępie do katalogu pośmiertnej wystawy Anny Wyrwisz w 1983 r.

W czasie trwania choroby, w ostatnich trzech latach życia, artystka prezentowała nowe widzenie rzeczywistości. Jej świat nadal piękny, zaczął się stawać bardziej filozoficzny. „Obok filozofii afirmacji wystąpiła filozofia niepokoju i wiary...”

W 1981 r. wzięła udział w ostatnim plenerze w jej życiu. Był to ogólnopolski plener malarski na Jasnej Górze zorganizowany przez o.o. Paulinów.

„Prace z tego pleneru, które pozostały na Jasnej Górze jako dar artystki, można określić jako obrazy subiektywnych stanów modlitewnych”.

Po długiej i ciężkiej chorobie Anna Wyrwisz zmarła 2 kwietnia 1982 r. w Prudniku.

Wystawy indywidualne

- 1973 – Opole, Biuro Wystaw Artystycznych
- 1974 – Poczdam, Brandenburg (NRD)
- 1976 – Pećs (Węgry)
- 1977 – Opole, Biuro Wystaw Artystycznych
- 1978 – Kluczbork – Muzeum, Prudnik – Muzeum,
Nysa – Dom Kultury
- 1979 – Wolczyn, Dom Kultury
- 1983 – Opole, Biuro Wystaw Artystycznych (pośmiertna)

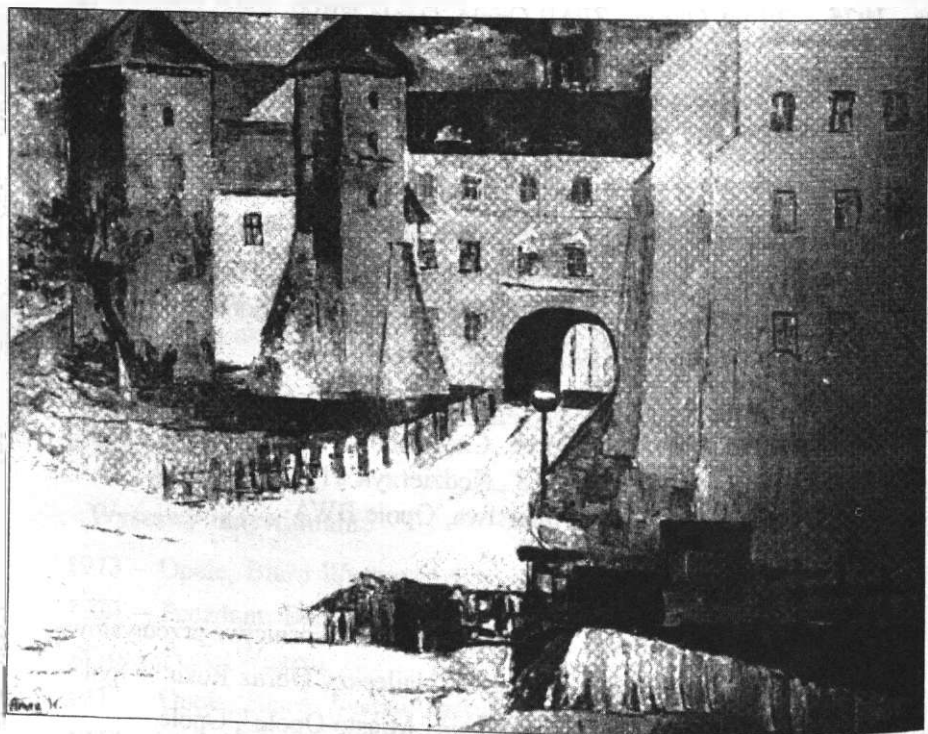
Wystawy zbiorowe i plenery

- 1963 – plener w Jugosławii
- 1967 – plener w Mielnie

- wystawa pokonkursowa „Najlepszy obraz roku”, Opole
- 1968** – plener w Skokach, plener w Paczkowie
  - wystawa okręgu opolskiego ZPAP, Opole BWA
  - Festiwal „Wiosna Opolska”, Opole
- 1972** – wystawa poplenerowa „Białowieża 73”, Rzeszów
- 1974** – „XXX lat PRL – malarstwo, grafika, rzeźba”, Opole BWA
- 1975** – 20 lat Okręgu ZPAP Opole, Opole BWA
  - wystawa pokonkursowa „Miasto Opole”
- 1976** – Opolszczyzna w malarstwie i grafice, Opole BWA
- 1976, 1977, 1979** – wystawy poplenerowe „Paczków”, Opole BWA
- 1977** – Współczesny Portret Opolszczyzny, Opole BWA
- 1977, 1978** – wystawy poplenerowe „Poczdam”, NRD
- 1978** – Wystawa Czterech Miast: Opole, Subotica, Pećs, Lahti
  - wystawa poplenerowa „Kluczbork”, Kluczbork DK
- 1979** – 25 lat okręgu ZPAP Opole, Opole BWA
- 1980** – wystawa poplenerowa „Kędzierzyn 80”, Opole BWA
- 1981** – plener na Jasnej Górze, Częstochowa
  - wystawa poplenerowa „Kędzierzyn 81”, Opole BWA
  - Wiosenny Salon Malarstwa, Opole BWA

Nagrody i wyróżnienia

- 1959** – Nagroda Ministra Kultury i Sztuki za wzornictwo przemysłowe
- 1967, 1968** – laureatka konkursów „Najlepszy Obraz Roku”, Opole
- 1975** – trzy wyróżnienia w konkursie „Miasto Opole”, Opole
  - odznaczenia „Zasłużonemu Opolszczyźnie”
- 1977** – wyróżnienie w konkursie „Współczesny Portret Opolszczyzny”, Opole
  - odznaczenie „Zasłużony Działacz Kultury”
  - „Opolski Twórca Roku”
- 1981** – nagroda czytelników „Trybuny Opolskiej” na Salonie Wiosennym Malarstwa, Opole

Prudnik, 1978

Prace w zbiorach

Muzeum w Kluczborku, Muzeum w Raciborzu, Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, BWA w Opolu, BWA w Poczdamie oraz w licznych instytucjach państwowych, a także w kolekcjach prywatnych w kraju i za granicą.

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

1. Anna Wyrwisz : malarstwo : [katalog wystawy] / słowo wstępne Krystyna Zienkiewicz. - Opole: Związek Polskich Artystów Plastyków ; Biuro Wystaw Artystycznych, 1977
2. Anna W. / Romana Konieczna.- Il. // *Trybuna Opolska* (Wyd. A-B). - 1982, nr 75, s. 4
3. Pożegnanie Anny W. / Antoni Weigt // *Głos Włókniarza*. - 1982, nr 468, dod. Krajobrazy, s. 1
4. Anna Wyrwisz 1930-1982 : malarstwo : [katalog wystawy] / słowo wstępne Daniela Długosz-Penca ; słowo wstępne Krystyna Zienkiewicz. - Opole: Biuro Wystaw Artystycznych, 1983
5. Malarstwo Anny Wyrwisz : plastyka / Krystyna Zienkiewicz. - Il. // *Trybuna Opolska* (Wyd. A-B). - 1983, nr 281, s. 6
6. Anna W. / Antoni Weigt. - Il. // *Głos Włókniarza*. - 1984, nr 513, s. 7-10
7. Pozostała wśród nas : Anna Wyrwisz (1930-1982) / Aloiza Zacharska-Marcolla. - Il. // *Opole*. - 1984, nr 3, s. 18
8. Malarstwo Anny Wyrwisz / Antoni Weigt. - Il. - Bibliogr. // *Ziemia Prudnicka*. - 2001, s. 173-177

O Annie Wyrwisz

„Natura jest dla niej podniecią do tworzenia. Długo zastanawiając się przed rozpoczęciem malowania, w momencie przystąpienia do pracy ma gotową wizję, pełny kształt kompozycji malarskiej.”
Kazimiera Lejman

„Na lekcjach pozwalała wyrażać się młodzieży w sposób różnorodny, czasem nawet w chaotycznych szkicach i szaleństwie barw, aby w efekcie końcowym osiągnąć zarys harmonii i kształt artystyczny.” Daniela Długosz-Penca

„Artystka prudnicka maluje w oparciu o naturę, daleka jest zaś od narzucającej się nowoczesności. Pierwszą rzeczą, która uderza w kontakcie z jej olejami – to ich żywość, widokowość, dekoracyjność i – odczucie, że jest to malarstwo bardziej radosne niż refleksyjne. Autorka posiada wyjątkową umiejętność reagowania na otaczający ją świat. Preferuje pejzaże architektoniczne, dążąc w nich do wypowiedzi najprostszej, choć bogatej w materię malarorską.” Krystyna Zienkiewicz

„A przecież była malarką o nieprzeciętnym talencie, była artystką w pełni ukształtowaną, w pełni uznaną. Uznanie zdobyła już za niedługiego przecież życia. Namalowała prawie tysiąc obrazów, z których ponad sto znalazło się za granicą, m.in. w USA, Niemczech, Czechosłowacji, Jugosławii, Francji, na Węgrzech. Wiele jej dzieł jest w zbiorach prywatnych, inne znajdują się w muzeach, domach kultury, salonach malarskich, instytucjach. Wszędzie są ozdobą.” Antoni Weight

Prawa konsumenta

1. Edukacja konsumenta - potrzeba czy wyzwanie XXI wieku / Anna Dąbrowska // *Wprost.* - 2001, nr 12, s. 2-5
2. Gwałt na konsumentce : prawa konsumenckie są w Polsce gorzej chronione niż w Ameryce sto lat temu / Ryszard Kamiński, Maciej Łuczak // *Wprost.* - 2000, nr 46, s. 22-24
3. Konsument do bicia / Ryszard Kamiński, Maciej Łuczak, Urszula Stachowska. - Tab., fot. // *Wprost.* - 1999, nr 27, s. 22-24
4. Kopanie słonia / Adam Grzeszak // *Polityka.* - 2000, nr 39, s. 68-70
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
5. Na skargę do arbitra : konsument w sporze z bankiem / Teresa Siudem // *Gazeta Prawna.* - 2002, nr 43, s. 6
Bankowy arbitraż konsumencki
6. Ochrona interesów konsumentów przez normalizację / Janusz Roszisz // *Normalizacja.* - 2000, nr 5, s. 3-5
7. Ochrona konsumenta - teoria i praktyka / Maria Bobińska // *Gazeta Prawna.* - 2000, nr 73, dod. Prawo na zamówienie, nr 26, s. 13-14, 19-20
8. Ochrona konsumenta przed nienależytą jakością świadczenia w Unii Europejskiej i w Polsce / Justyna Maliszewska-Nienartowicz // *Monitor Prawniczy.* - 2001, nr 24, s. 1212-1217
9. Ochrona konsumenta w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (z punktu widzenia prawa polskiego) / Robert Stefanicki // *Przegląd Prawa Handlowego.* - 2001, nr 3, s. 17-21
10. Ochrona konsumenta zyskuje na znaczeniu / Stella Dillon // *Dialog Europejski.* - 1998, nr 3, s. 15-18
W artykule inf. o org. konsumenckich z państw kandydatów do UE: Bułgarii, Estonii, Czechach, Polsce, Rumunii, Węgier, Łotwy, Litwy, Słowacji, Słowenii

11. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi : rękojnia jest źródłem odpowiedzialności sprzedawcy za wady fizyczne i prawne rzeczy sprzedanej : definicję wady fizycznej i prawnej zawiera art. 556 k.c. / Katarzyna Sporek // *Prawo Przedsiębiorcy*. - 2000, nr 43, s. 31-34
12. Podstawa odpowiedzialności za produkt / Inga Byczkowska // *Państwo i Prawo*. - 2001, z. 2, s. 63-71
13. Prawa konsumenta / Joanna Dutkiewicz [i in.]. - Warszawa: „Delfin”, 2000. - 271 s.
Sygn. B 34-144
14. Reklamacje wad pojazdu – wybrane zagadnienia / Tadeusz Kierzyk // *Rejent*. - 2000, nr 5, s. 49-68
15. Uprawnienia nabywcy rzeczy oznaczonej co do gatunku z tytułu rękojmi za wady / Artur Lewicki // *Glosa*. - 2000, nr 7, s. 10-14
16. Zakupy niekontrolowane / Eliza Michalik // *Gazeta Polska*. - 2002, nr 31, s. 12-13

Iwona Cieśla
Anna Herba
Maria Jakubów
Joanna Jończyk-Warchol
MiGBP w Grodkowie

W ramach Dni Europejskich, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie przygotowała i przeprowadziła dwa konkursy o Unii Europejskiej:

- * „Co wiem o Unii Europejskiej” (dla szkół podstawowych);
- * „Wiedza o Integracji Europejskiej i Unii Europejskiej” (dla klas gimnazjum).

Celem konkursów była promocja wiedzy o Unii Europejskiej i Integracji Europejskiej wśród uczniów szkół gminy Grodków.

W konkursie dla szkół podstawowych brali udział uczniowie klas piątych. Odbył się on w czytelni Oddziału dla Dzieci i został przeprowadzony w formie pisemnej, w oparciu o informacje zawarte w opracowanych przez bibliotekarzy materiałach – „Unia Europejska w pigułce” i wiadomości zdobyte z lekcji bibliotecznej – „pociąg do Unii Europejskiej”.

Konspekt lekcji bibliotecznej dla klas IV i V szkoły podstawowej

Cel lekcji:

1. Kształtowanie pojęć Unia Europejska, integracja europejska, rozszerzenie Unii Europejskiej;
2. Poznanie flagi Unii Europejskiej i państw członkowskich UE;
3. Poznanie rodzaju środków transportu oraz ich znaczenia w życiu każdego człowieka;
4. Posługiwanie się wydawnictwami encyklopedycznymi.

Środki dydaktyczne:

1. Słownik języka polskiego;
2. Słownik encyklopedyczny „Edukacja obywatelska”;

3. Kartki z nazwami państw członkowskich UE i gwiazdą;
4. Kartki z nazwami innych państw naszego kontynentu (puzzle);
5. Flaga UE (na kartce);
6. Gotowa notatka dla uczniów zawierająca informacje które państwa tworzą UE, jak wygląda flaga UE, co jest hymnem UE oraz jak wygląda paszport UE.

Metody pracy:

1. Pogadanka;
2. Zabawa dydaktyczna;
3. Elementy dyskusji zbiorowej.

Przebieg lekcji:

1. Elementy dyskusji zbiorowej (o wakacjach, środkach transportu);
2. Budujemy pociąg przyjaźni: każdy z uczniów losuje kartkę z nazwą państwa europejskiego, a lokomotywą zostaje uczeń, który wylosuje flagę UE. Do lokomotywy doczepiamy poszczególne państwa w kolejności włączania do UE:
  - I. Niemcy, Francja, Belgia, Holandia, Włochy, Luksemburg;
  - II. Dania, Irlandia, Wielka Brytania;
  - III. Grecja;
  - IV. Hiszpania, Portugalia;
  - V. Austria, Szwecja, Finlandia
3. Wyjaśnienie pojęcia UNIA:
  - a) przemyślenia uczniów;
  - b) definicje słownikowe.
4. Kształtowanie pojęcia ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ:
  - a) przemyślenia uczniów;
  - b) przyjazd pociągiem do stacji kolejowej.
5. Spiewanie hymnu UE.
6. Kształtowanie i wyjaśnianie pojęcia INTEGRACJA:
  - a) przemyślenia uczniów;
  - b) definicje słownikowe.
7. Podsumowanie:

- a) kartki z państwami członkowskimi UE przyczepiamy na mapie Europy lub na macie pod napisem UNIA EUROPEJSKA i głośno od czytujemy;
- b) kartki z nazwami państw ubiegających się o członkostwo w UE (w innym kolorze kartki) przyczepiamy również na mapie lub pod hasłem Kandydaci (podkreślamy, że Polska też jest krajem ubiegającym się o członkostwo w UE);
- c) wklejenie gotowej notatki do zeszytu.

UNIA EUROPEJSKA W PIGULCE

Unia Europejska, choć ma wspólny pieniądz, swoich obywateli, parlament, „rząd”, organy sądownicze, a nawet hymn („Oda do radości”) i flagę (żółte gwiazdki na niebieskim tle), nie jest i z pewnością w najbliższej przyszłości nie będzie państwem.

I. CO TO JEST UNIA EUROPEJSKA?

Unia Europejska to oparte na zasadzie wzajemności i solidarności, porozumienie państw, które postanowiły wspólnie sprostać międzynarodowej konkurencji i razem pracować dla rozwoju społecznego i gospodarczego.

II. HISTORIA POWSTANIA UNII EUROPEJSKIEJ.

Początek UE dała Europejska Wspólnota Węgla i Stali, która powstała w 1951 r., a w jej skład weszły: Belgia, Francja, Niemcy, Włochy, Luksemburg i Holandia. W tym okresie współpraca – jak się pewnie domyślacie – dotyczyła tylko spraw gospodarczych i to w ściśle określonym zakresie. Aby ją rozszerzyć, te same państwa podpisały w 1957 r. traktaty ustanawiające Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.

Z czasem, te trzy organizacje – zwane Wspólnotami Europejskimi zaczęły tworzyć jedność. W ten sposób 1 listopada 1993 r. zaistniała Unia Europejska. Wcześniej jednak do Wspólnoty przystąpiły inne państwa: w 1973 r. Dania, Irlandia i Wielka Brytania, w 1981 r. Grecja, w 1986 r. Hiszpania. Już po powstaniu UE dołączyły: Austria, Finlandia i Szwecja.

III. INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ.

- Rada Europy składa się z premierów i prezydentów państw członkowskich, którzy spotykają się dwa razy w roku, aby podjąć kluczowe dla Unii decyzje, ma siedzibę w Brukseli.

- Komisja Europejska jest czymś na kształt rządu europejskiego. W jej skład wchodzi 20 komisarzy (po 1 lub 2 z każdego kraju), wybieranych na 5 lat. Obraduje w Brukseli.

- Parlament Europejski to 626 deputowanych z państw członkowskich wybieranych na 5 lat. Obraduje w Strasburgu.

- Trybunał Sprawiedliwości składa się z 15 sędziów, którzy mają zapewnić przestrzeganie prawa Unii Europejskiej. Obraduje w Luksemburgu.

IV. SYMBOLE.

- Flaga Unii Europejskiej: dwanaście gwiazd w miejscu godzin na tarczy zegara na lazurowym tle. Liczba gwiazd jest niezmienna. Pomyślnymi autorami flagi byli: hiszpański dyplomata i francuski plastyk.

- Hymnem UE jest „Oda do radości” z IV części IX Symfonii Ludwika van Beethovena. Taki sam hymn ma Rada Europy.

- Tarcza europejska ma kolor burgundzkiego wina. Napis „Unia Europejska” widnieje pod nazwą państwa wydającego dokument. Może być używany podczas podróży po całym świecie.

- Waluta – Unia Europejska ma wspólny pieniądź o nazwie EURO.

DZIEŃ EUROPY OBCHODZONY JEST 9 MAJA

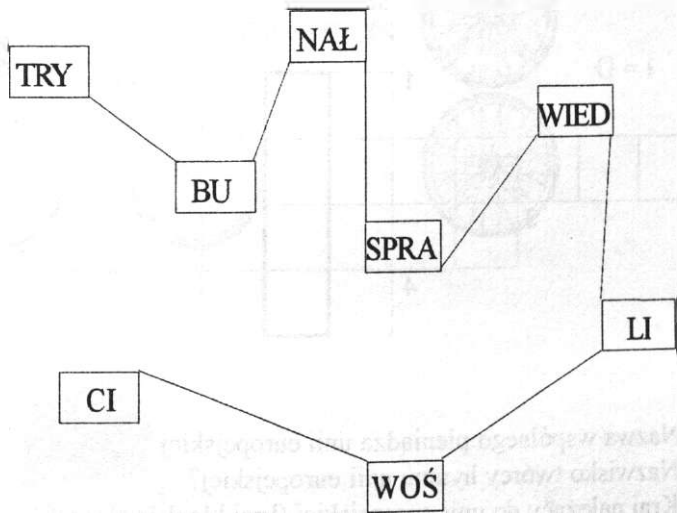
Pracując „pigulkę” i konspekt lekcji bibliotecznej korzystaliśmy z podręcznika „Edukacja europejska” wydanego przez Fundację Szkołą w Wałbrzychu.

Podajemy kilka przykładów z testu „Co wiemy o Unii Europejskiej”:

1. Wzdłuż wzdłuż linii od jednego kwadracika do drugiego odczytaj hasło i zapisz:

.....

2. Rozwiąż działania:

1) $2 \times 1 = \dots\dots$

2) $2 + 3 = \dots\dots$

3) $10 - 3 = \dots\dots$

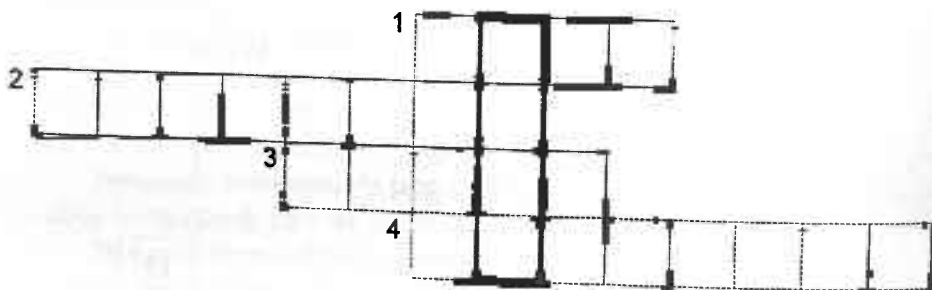
4) $3 \times 5 = \dots\dots$

Jeśli już zrobiłeś, to policz literki zaczynając zawsze od pierwszego oznaczonego kwadracika zgodnie z wynikiem, który otrzymałeś wyżej - w ten sposób otrzymasz hasło .....

A	E	O	P	U
K	R	S	S	I
U	K	J	N	O
C	B	E	Z	A

Np. hasło OSA [$(1 \times 3 = 3)$ tj. O $(4 + 4 = 8)$ tj. S $(10 + 10 = 20)$ tj. A]

3. Rozwiąż krzyżówkę:

1. Nazwa wspólnego pieniądza unii europejskiej?
2. Nazwisko twórcy hymnu unii europejskiej?
3. Kraj należący do unii europejskiej (kraj klocków lego)?
4. Dokument, który używany jest podczas podróży po całym świecie?

4. Odczytaj rebusy i podaj rozwiązanie:

REBUS A) .....

REBUS B) .....

A.

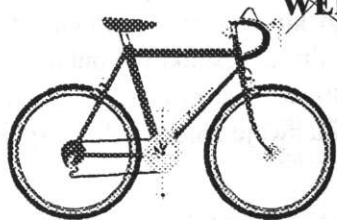
~~ASOL~~

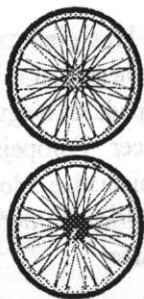
~~SKA~~

+ MENT

~~+~~EU

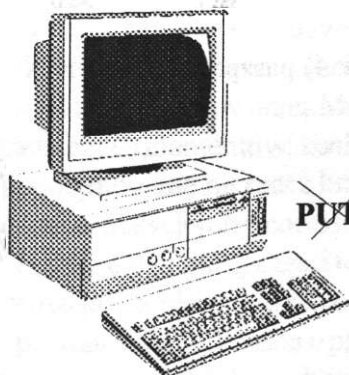

~~WER~~ + PEJS

O=i ~~LA~~

B.

~~PUTER~~ + IS

~~BEKO~~

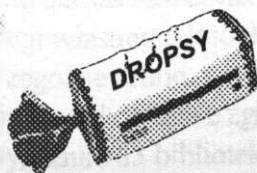
~~SI~~

~~RP~~

~~L~~

~~D~~

~~SY~~ + EJ

~~POL~~

Konkurs dla klas gimnazjalnych został również przeprowadzony w formie pisemnego testu. Wręczenie nagród książkowych zwycięzcom nastąpiło podczas biegu europejskiego, którego organizatorem były gimnazja i Oficer Europejski. Nagrody dla uczestników konkursów zakupiono za pieniądze zdobyte przez Oficera Europejskiego. Dzięki czynnemu udziałowi Biblioteka wzbogaciła swoje zbiory o 22 pozycje o Unii Europejskiej.

ROZWIĄZANIA:

1. Trybunał Sprawiedliwości
2. Euro
3. 1) Euro; 2) Beethoven; 3) Dania; 4) paszport; hasło: UNIA
4. a. Parlament Europejski
b. Komisja Europejska

Teresa Hruby
Biblioteka Publiczna w Namysłowie
Irena Paczkiewicz-Chudy
MiGBP w Nysie

Kampania promocji czytelnictwa w środowiskach lokalnych. Konkurs Fundacji IDEE

... to tytuł projektu Fundacji IDEE, który jest integralną częścią kampanii promocji czytelnictwa pn. „Najpiękniejsze strony świata”, zainicjowanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Kazimierza Michała Ujazdowskiego podczas ubiegłorocznych majowych Międzynarodowych Targów Książki.

Projekt finansowany przez Ministerstwo Kultury, składa się z dwóch zasadniczych elementów: konkursu na najciekawsze inicjatywy, akcje podejmowane na rzecz krzewienia czytelnictwa oraz serii 100 spotkań w małych miejscowościach z wybitnymi ludźmi kultury.

Realizację pierwszej części rozpoczęto w czerwcu ubiegłego roku, informację o konkursie przekazano do władz samorządowych szczebla powiatowego z prośbą o przekazanie miejscowym bibliotekom zaproszenia do udziału w obu częściach.

Konkurs na najciekawsze inicjatywy, akcje podejmowane przez lokalne biblioteki był adresowany do lokalnych bibliotek publicznych (powiatowych, miejskich i gminnych). Nadesłane na konkurs zgłoszenia, okazały się niezwykle interesujące.

Swoją udział w konkursie zgłosiły również biblioteki województwa opolskiego z Nysy, Namysłowa, Kędzierzyna-Koźła, Strzelec Opolskich, które znalazły się w grupie bibliotek nominowanych do nagrody, co było dla nas zaszczytem oraz dużym wyróżnieniem, możliwość prezentacji własnego dorobku oraz wymiana doświadczeń z innymi były szczególnie cenne.

Do udziału w konkursie zgłosiło się ogółem 146 bibliotek, jury konkursu wyróżniło 83 biblioteki, nominując je do nagrody. Wśród nich

znalazło się 25 laureatów konkursu, najwięcej zwycięskich bibliotek jest z województwa wielkopolskiego (5), po trzy z województw: mazowieckiego, podkarpackiego i pomorskiego, po 2 z województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i po jednym z województw: lubelskiego, lubuskiego, małopolskiego, śląskiego, świętokrzyskiego. Jury konkursu wybierając laureatów, kierowało się następującymi kryteriami: przede wszystkim były to biblioteki z mniejszych miejscowości. Pod uwagę brane były oryginalność pomysłu, zasięg działania, warunki pracy biblioteki i jej wielkość, położenie geograficzne, efektywność, poziom czytelnictwa, stosunek liczby mieszkańców do liczby czytelników, dodatkowe stałe inicjatywy, cykliczne imprezy promujące czytelnictwo. Zainteresowanie konkursem ze strony jego adresatów przeszło najśmielsze oczekiwania osób zaangażowanych w realizację projektu, konkurs stał się okazją do porównania działań podejmowanych przez biblioteki z całej Polski.

Komisja konkursowa doceniła przede wszystkim aktywną pracę małych bibliotek, działających w trudnych często ekstremalnych warunkach.

Opinie wielu uczestników spotkania były podobne, iż jurorzy powinni oceniać dokonania bibliotek, dzieląc je na kategorie np. według wielkości środowiska w którym pracują.

Wypada wyrazić wdzięczność Fundacji IDEE za cenną inicjatywę promocji bibliotek i czytelnictwa. Dzięki temu rozległemu projektowi kulturalnemu wiele bibliotek publicznych mogło podzielić się swoimi oryginalnymi dokonaniem, a ich działalność została nie tylko dostrzeżona, ale również doceniona.

Uroczyste wręczenie nagród oraz dyplomów nastąpiło 8 grudnia 2001 roku w Bibliotece Narodowej w Warszawie.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie

została nominowana do nagrody

w konkursie Fundacji IDEE na najciekawsze inicjatywy, akcje podejmowane
przez lokalne biblioteki na rzecz krzewienia czytelnictwa
w ramach prowadzonej przez Ministerstwo Kultury Kampanii promocji czytelnictwa.

Jury:

Monika Agopsowicz

Michał Komar

Andrzej Kunert

Adam Pomorski

Michał Jagiello

Dyrektor Biblioteki Narodowej

Małgorzata Naimska

Dyrektor Fundacji IDEE

Ministerstwo
Kultury

Literacka karuzela

Drugi kwietnia – dzień urodzin H.Ch. Andersena obchodzony jest jako Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci. Pomysł tego święta narodził się w 1963 r., kiedy to w Wiedniu na Międzynarodowym Kongresie IBBY ustalono, że każdego roku inna sekcja narodowa będzie gospodarzem dziecięcych uroczystości. Do gospodarza właśnie należeć ma wysunięcie hasła, pod którym odbywać się będą obchody, wydrukowanie plakatu oraz napisanie przesłania do dzieci świata.

Po raz pierwszy Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci obchodzony był w 1967 r., natomiast Polska sponsorowała go w 1979 r.

Od wielu lat biblioteki publiczne szczególnie podkreślają święto dziecięcej książki, organizując z tej okazji wiele różnorodnych imprez czytelniczych. Obok wystaw i wystawek przeprowadzają konkursy, zabawy edukacyjne, inscenizacje, spotkania autorskie.

Proponujemy przeprowadzenie konkursu dla młodszych dzieci, jako imprezy towarzyszącej innym działaniom promującym święto dziecięcej książki. Konkurs zawiera zestaw zadań, na które składają się pytania tekstowe, krzyżówka, rebusy dotyczące tematycznie literatury dziecięcej. Młodzi czytelnicy mogą rozwiązywać zadania bądź w zespołach 2, 3 osobowych, bądź indywidualnie. Zwycięzcą zostaje zdobywca największej liczby punktów. Proponowaną punktację zamieszczono na końcu zadania.

I. Odpowiedz na pytania:

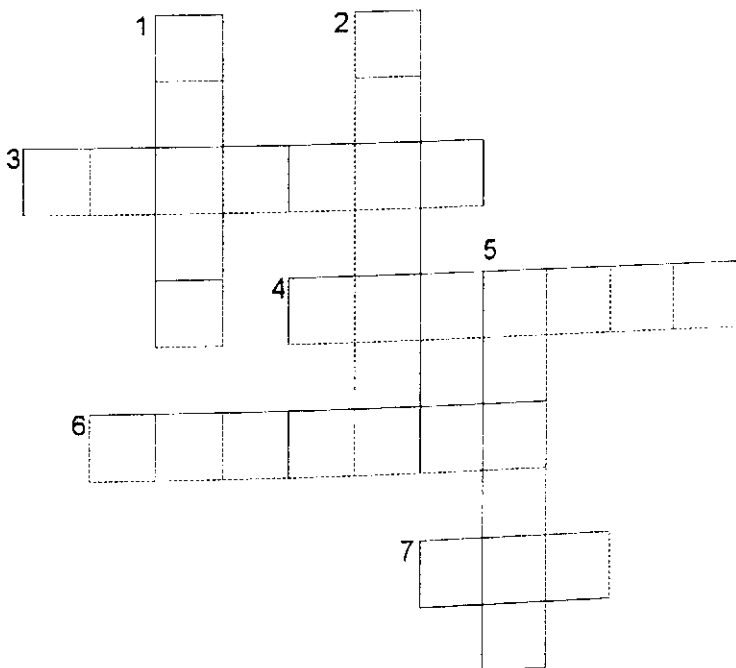
1. W jakim zawodzie pracowała Joanne Rowling, zanim stała się najpopularniejszą autorką książek dla dzieci?
2. Jak miał na imię główny bohater powieści Jonathana Swifta – angielski lekarz, odbywający cztery rejsy do egzotycznych krajów?
3. Podaj tytuł przynajmniej jednej książki A. i Cz. Centkiewiczów opowiadającej o życiu Eskimosów.

4. Kim był Alcybiades – bohater książki Edmunda Niziurskiego?
5. Jaka kara spotkała Pinokia za jego kłamstwa?
6. Ile było wagonów w wierszu Juliana Tuwima „Lokomotywa”?
7. Podaj nazwisko najpopularniejszego duńskiego twórcy baśni dla dzieci.
8. Jak miała na imię królowa, którą spotkała Alicja po drugiej stronie lustra?
9. Kim byli hobbitci – bohaterowie książek Tolkiena?
10. Jakie książki składają się na trylogię J.Verne’a, której bohaterem jest m.in. kapitan Nemo?

Proponowana punktacja: poprawna odpowiedź na każde pytanie to 3 punkty.

II. Rozwiąż krzyżówkę wpisując w poniższe kratki nazwiska autorów książek o podanych tytułach:

1. „Piętnastoletni kapitan”, „Dzieci kapitana Granta”
2. „Pinokio”
3. „Alicja w krainie czarów”
4. „Harry Potter i kamień filozoficzny”
5. „Zew krwi”, „Martin Eden”
6. „Władca pierścieni”
7. „Magda.doc”

Proponowana punktacja: rozwiązanie całej krzyżówki to 25 punktów

III. Uzupełnij tytuły:

1. „O dwóch takich co ukradli ...”

2. „... dżungli”

3. „Tropiciel ...”

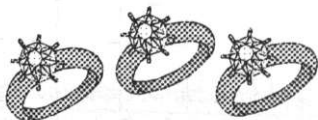

4. „Tomek w Krainie ...”

5. „... i żebrak”

6. „Władca ...”

7. „Pierścień i ...”

8. „Akademia Pana ...”

9. „Opowiedział dzieciol ...”

Proponowana punktacja: po jednym punkcie za każdy poprawnie odgadnięty tytuł.

IV. Kto stworzył te postacie literackie?

1. Pinokio .....
2. Robinson Kruzoe .....
3. Calineczka .....
4. Karolcia .....
5. Pippi Langstrump .....

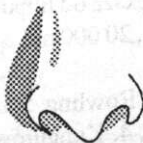
Proponowana punktacja: każda poprawna odpowiedź to 2 punkty.

V. Rozwiąż rebusy, a poznasz tytuły znanych utworów literackich

1.

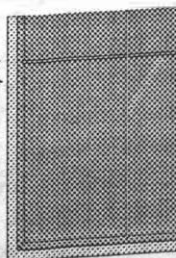
~~ES~~

S = K

i

~~NO~~

2.

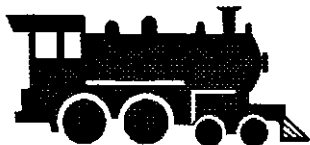

3.

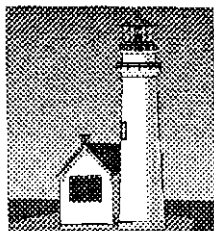

U

4.

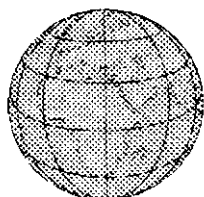
5.

NA

CU

A

Proponowana punktacja: za każdy poprawnie rozwiązany rebus – 5 punktów.

ODPOWIEDZI:

I. 1. Nauczycielka, 2. Guliwer, 3. „Anaruk, chłopiec z Grenlandii”, „Odarpi, syn Egigwy”, 4. nauczyciel historii, 5. wydłużał mu się nos, 6. ze czterdzieści, 7. Andersen, 8. Kier, 9. „istota większa od liliputa, mniejsza jednak od krasnala”, 10. „Dzieci kapitana Granta”, „20 000 mil podmorskiej żeglugi”, „tajemnicza wyspa”.

II. 1. Verne, 2. Collodi, 3. Carroll, 4. Rowling, 5. London, 6. Tolkien, 7. Fox.

III. 1. księżyc, 2. księga, 3. śladów, 4. Kangurów, 5. Królewicz, 6. pierścieni, 7. róża, 8. Kleksa, 9. sowie.

IV. 1. Collodi, 2. Defoe, 3. Andersen, 4. Krüger, 5. Lindgren

V. 1. Pinokio, 2. Serce, 3. Królowa śniegu, 4. Lokomotywa, 5. Latamnia na końcu świata.

Michałów gmina Olszanka *

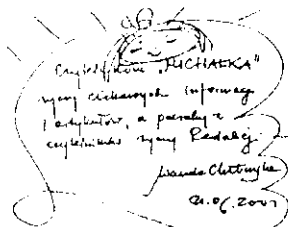
MICHAŁÓW

JAK SIĘ MACIE KOCHANI – PRZYLECIAŁAM NA SKRZYDŁACH...

Tyżni słowno, w przeddzień zakończenia roku szkolnego, dzieci z I SP w Michałowie powstała WANDA CHŁOPIŃSKA

Kim jest pani Wanda, wie każdy. Każdy w swoim życiu zetknął się z twórczością pani Wandy. Wiersze, opowiadania, bajki, przedszkolaków, utwory widowiskowe telewizyjne dla starszych dzieci. Perłobnie naszych rodziców panięta dobitamocke „Jacek i Agatka”, której jamaćką była pani Wanda. W swoim życiu poetka była wiele razy honorowana różnymi odznaczeniami, również tytułami dzieci – „Orderem Uśmiechu”. Ostatnia jej książka „Legendsy Polskie” uzyskała tytuł KSIĄŻKI ROKU 2000. Są to nowe, bardzo interesujące interpretacje naszych narodowych legend.

Pani Wanda opowiadała o swych wierszach, wiele z nich recytowała w sposób ciekawy, zabawny nawet rzucając. Razem z panią Wandą bawiliśmy

się my. Użyłabym nawet nowy wiersz który zaraz przedstawiłbym jako gwałt insecenzny! Wspaniała zabawa. Pożniej zaprosimy naszego gościa gradem pylon. Długo i cierpliwie pani Wanda udzielała odpowiedzi – często wierszowanych. Wierzyłam, że umiała czytać w wieku 4 lat, swój pierwszy wiersz inspirowany ułkiewiczowskim „Powrotem raty” napisała mając 10 lat! Oczywiście o swoim ojcu! Mieszka na 11 piętrze w Warszawie.

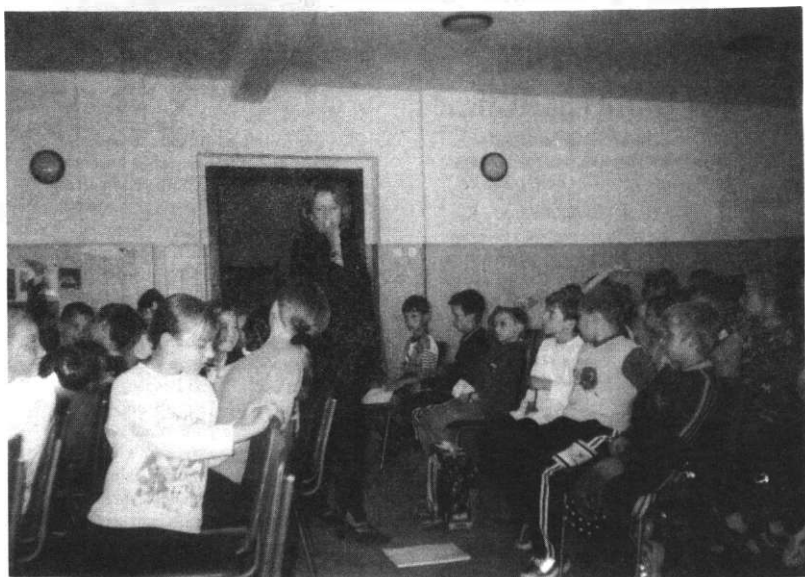
Jej najbliższa rodzina to córka – znaną nam z telewizyjnego programu „TIK TAK” – Ciotka Klotka/ z zięciami, wnuczka i wiele ciotek z rodzinnymi. Pani Wanda lubi spotkania z dziećmi i często jeździ po Polsce, aby spotkać się ze swoimi młodymi czytelnikami. Skąd czerpie pomysły? – są wszędzie wokół nas. Niektóre utwory powstają bardzo szybko. Inne wymagają dłuższego czasu – np. aby napisać „Dzieci Pana Astronoma”, musiała poznać astronomię.

Po spotkaniu pani Wanda długo nie mogła jeszcze wyjść z sali, ponieważ musiała podpisać wiele książek/można było je zakupić na miejscu/ i autografów. Robiła to cierpliwie, z uśmiechem na ustach. Chętnie pozwała do zdjęć razem z dziećmi. Redakcja naszej gazetki uzyskała pozwolenie na nagranie całego spotkania, będziemy mogli je wykorzystywać na lekcjach.

Spotkanie było fascynujące, a PANI WANDA jest CZŁOWIEKIEM przez duże C. Długo jeszcze byliśmy pod urokiem tej wspaniałej kobiety i poetki.

Dziękujemy Gminnej Bibliotece w Olszance za zorganizowanie tego spotkania.

KASIA SIKORSKA
redaktor gazetki szkolnej
„Michalek –
uczniowskie co nieco”

* Spotkanie odbyło się 21 marca 2001 r.

Warto poszukać w Internecie

<http://kultura.onfoport.pl/>

Ministerstwo Kultury Lokalnej jest serwisem realizowanym przy pomocy Ministerstwa Kultury. Klikając na odpowiednie województwo, powiat, miasto na prezentowanej mapie można uzyskać informacje na temat działalności kulturalnej w wybranych kategoriach: instytucje kultury; sztuka ludowa; biblioteki, księgarnie, antykwariaty; teatry, kina, muzyka, galerie; skanseny; opery, operetki, filharmonie; edukacja artystyczna; sport; zabytki; legendy, obrzędy, zwyczaje; media lokalne. Województwo opolskie zaprezentowane jest bardzo ogólnikowo i niekompletnie.

www.republika.pl/harry_potter/

Polska strona miłośników Harry'ego Pottera prowadzona przez Tytusa Holwusa. Znaleźć na niej można m.in.: przegląd postaci występujących w książkach, informacje o magii i czarach oraz o autorce - J.K. Rowling. Sporo miejsca poświęcono także adaptacji filmowej. Ponadto są tu artykuły, wywiady, ciekawostki, recenzje (np. gry komputerowej z Harrym Potterem). Dodatkową atrakcją są krzyżówki, konkursy oraz fan klub dla potteromaników.

www.eko.org.pl

Serwer i serwis internetowy, który powstał w 1999 r. z inicjatywy Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju. W zamierzeniu ma się on stać węzłem informacyjnym, w którym zarówno udostępnia się (m.in. poprzez poradnik prawny, bazę danych o recyklingu), jak i pozyskuje informacje i publikować dzięki darmowym kontom poczty elektronicznej.

Zainteresowani znajdują tu obok serwisów informacyjnych, witryny organizacji i instytucji zajmujących się ochroną przyrody, przegląd czasopism i wydawnictw o tematyce przyrodniczej, poradnik prawa ekologicznego, a także katalog linków do stron o tematyce ekologicznej.

www.republika.pl/aholka

Internetowa strona dla dzieci zawierająca wiersze i bajki dla najmłodszych.

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru podręcznego

Skala Cyprian : Śląsk na weekend : przewodnik turystyczny : 10 tras po najpiękniejszych zakątkach Dolnego i Górnego Śląska oraz Opolszczyzny. - Warszawa: Wydaw. Pascal, 2001. - 160 s., [4] k. tabl. kolor : fot., mapy, pl., rys. - (Przewodnik Turystyczny na Weekend)

Autor opisuje walory turystyczno-krajoznawcze, historię i przyrodę regionu. Nie zapomina o praktycznej stronie życia i by ułatwić dojazd do kolejnych atrakcji zamieszcza przy każdej trasie szczegółową mapkę, podaje czas zwiedzania obiektów oraz adresy miejsc noclegowych, restauracji, barów, informacje o lokalnych festynach, festiwalach, świętach, imprezach kulturalnych i muzycznych.

Śląsk za panowania Habsburgów / red. nauk. Wiesław Lesiuk, Michał Lis ; Stowarzyszenie Instytut Śląski. Państwowy Instytut Naukowy - Instytut Śląski w Opolu ; Uniwersytet Opolski. - Opole: Wydaw. Inst. Śląski, 2001. - 170, [2] s., [8]k. tabl. kolor.

Wydawnictwo stanowi pokłosie konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Śląski. Część artykułów dotyczy Śląska Opolskiego, m.in.: „Nieznana genealogia Habsburgów z XVIII w. w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu”, autorstwa Józefa Długosza i Włodzimierza Kaczorowskiego, czy Marty Hatałskiej-Rygorowicz „Księstwo opolsko-raciborskie pod rządami Habsburgów (1532-1742)”.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie / pod red. J.Makowieckiego i S.Koziarskiego. - Opole: Wydaw. Uniw. Opolskiego, 2001. - 228 s. : il. - Bibliogr. przy rozdz. Summ. - (Studia i Monografie; nr 291)

Walory przyrodniczo-krajobrazowe Obszaru Chronionego Krajobrazu Łęg Zdieszowickich / pod red. J.Makowieckiego i S.Koziarskiego. - Opole: Wydaw. Uniw. Opolskiego, 2001. - 79 s. : il. Bibliogr. przy rozdz. Summ. - (Studia i Monografie ; nr 293)

Walory przyrodniczo-krajobrazowe Otmuchowsko-Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu / pod red. S.Koziarskiego i J.Makowskiego. - Opole : Wydaw. Uniw. Opolskiego, 2001. - 172 s. : il. - Bibliogr przy rozdz. Summ. - (Studia i Monografie ; nr 287)

Trzy monografie obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa opolskiego. Zespół autorów szczególną uwagę poświęcił walorom przyrodniczym, które zadecydowały o podjęciu ochrony w postaci obszaru chronionego krajobrazu, a mianowicie warunkom fizyczno-geograficznym, szacie roślinnej, świecie zwierząt i ochronie przyrody.

Wójcik Janusz: Brzeg czasu. - Kraków: Oficyna Konfraterni Poetów, 2001. - 95, [1] s. : il. - (Seria Jubileuszowa XV-lecia Konfraterni Poetów)

Janusz Wójcik debiutował „Opisaniem świata” w 1991 r., następny tomik „W cień oliwnego drzewa” ukazał się w 1996 r.

Jest animatorem i organizatorem wielu imprez kulturalnych m.in. Najazdu Poetów na Zamek Piastów

Śląskich w Brzegu. Tomik „Brzeg czasu” inspirowany jest dziejami jednego z najciekawszych miast Śląska.

Wyższe Seminarium Duchowne w Nysie Opolu 1949-1999 : księga jubileuszowa / red. Kazimierz Pola, Joachim Waloszek. - Opole: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, 2000. - 363 s. fot., port. - (Z dziejów kultur chrześcijańskiej na Śląsku ; nr 19)

Wyższe Seminarium Duchowne świętowało w 1999 r. jubileusz 50-lecia swojego istnienia. Przez 47 lat działało w Nysie, od 1997 r. dekretem biskupa opolskiego Alfonsa Nossola zostało przeniesione do Opola. W książce przedstawiono starania ks. Bolesława Kominka o powołanie seminarium duchownego dla Śląska Opolskiego, rys historyczny seminarium, sylwetki moderatorów i profesorów oraz wspomnienia osób związanych z 50-letnią historią Wyższego Seminarium Duchownego.

Zajączkowska Urszula: Ratusz w Opolu = Das Rathaus zu Oppeln (Opole) / [wstęp Tadeusz Chrzanowski]; [tł. na j.niem. Marta Sekuła]. - Opole : Wydaw. MS, 2001. - 99, [1] s. - Bibliogr. s. 99

Ratusz opolski należał do szczególnie okazałych budowli. Szczęśliwie podczas II wojny światowej nie został uszkodzony. Album, bogaty w kolorowe ilustracje, stanowi próbę ukazania pełnej historii tej reprezentacyjnej budowli opolskiego Rynku. Oprócz starych rycin zawiera wiele ilustracji z początku XX wieku, kalendarium Opola oraz wykaz włodarzy miasta.

Żędowice : ziemia i ludzie : 1300-2000 / red. i wstęp
Joachim Szulc. - Żędowice : [b.m.], 2000. - 94 s.,
[20] k. tabl. : fot. portr. rys. - Bibliogr. przy rozdz.

Kolejna monografia miejscowości opolskich opracowana przez historyków pod redakcją Joachima Szulca, ukazała się w 700-lecie pojawienia się pierwszej wzmianki o Żędowicach.

Zebrano w niej liczne, a nie znane szerzej fakty dotyczące warunków naturalnych rejonu żędowickiego, jego prehistorii i czasów historycznych. Przedstawiono również dzieje placówek edukacyjnych i działalność obywatelską na rzecz społeczności Żędowic. Liczne ilustracje i fotografie zamieszczone w książce przedstawiają stare opracowanie kartograficzne, krajobrazy i sceny z życia wsi, szczególne wydarzenie, nieistniejące już budynki czy dawnych mieszkańców Żędowic.

W ramach serii „Biblioteka Nyskiej Grupy Literackiej” ukazały się trzy tomiki:

Skalak-Langier Izabella: Czas życia. - Nysa: „Kasto”, 2000. - 63 s.

Muzyka-Łopuch Janina: Tęczowa Dolina. - Nysa: „Kasto”, 2000. - 64 s.

Klucze zagubionych drzwi : I almanach Nyskiej Grupy Literackiej. - Nysa: „Kasto”, 2001. - 98 s.

Nyska Grupa Literacka powstała w czerwcu 1999 roku. W jej skład wchodzi członkowie Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Kultury województwa opolskiego, działający na terenie Nysy.

Laureatami wielu konkursów ogólnopolskich o największym dorobku literackim są Izabella Skalka-langier i Janina Muzyka-Łopuch.

Oprac. Hanna Jamry

**Kalendarz wydarzeń społeczno-kulturalnych
w województwie opolskim
(2001 r.)**

styczeń

9 I W Teatrze Polskim w Warszawie odbyło się spotkanie związane z wyborem „Najlepszego polskiego sędziego” – Ryszard Wójcik, międzynarodowy sędzia sportowy z Opolą został laureatem nagrody.

24 I Rektor Uniwersytetu Opolskiego Stanisław Sławomir Nicieja otrzymał z rąk zastępcy generalnego konserwatora zabytków Marka Rubnikowicza dyplom, jako wyróżnienie dla Uniwersytetu Opolskiego w konkursie „Zabytek Zadbany”. Przyznano je za wykonanie prac remontowo-konserwatorskich w Villi Academica.

luty

1 II Kapituła Nagrody im. Wojciecha Wawrzynka przyznała dwie równorzędne główne nagrody i trzy wyróżnienia. Główne nagrody otrzymały: Magdalena Górską za pracę „Głucholazy w pierwszych latach po II wojnie światowej (1945-1950)” oraz Joanna Zięba – „Związek Górnośląski w Katowicach 1989-1998”.

5 II Podczas XXII Biesiady Teatralnej w Haryńcu Zdroju w województwie podkarpackim Srebrny Róg przyznano teatrowi „Fieter” z Ozimka za przedstawienie Henryka Sienkiewicza „Krzyżacy”.

16 II W Brzegu odbył się Festiwal Piosenki Religijnej „Corda Cordi”. W imprezie wzięło udział około dwustu amatorskich muzyków z całej Polski, gościem Festiwalu był Mieczysław Szcześniak.

17 II Okładka „Nowej Trybuny Opolskiej” zdobyła „Jedynkę dnia” w konkursie na „Okładkę Roku Publipress 2000”. Autorem graficznej koncepcji i strony był Marian Panic.

marzec

Opolski poeta Tadeusz Soroczyński otrzymał III nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Poetyckim „O złote gęsie pióro”.

9 III Adam Hanuszkiewicz, wybitny inscenizator, otrzymał doktorat honoris causa Uniwersytetu Opolskiego.

22 III W Tułowickim Ośrodku Kultury odbył się po raz pierwszy Festiwal Piosenki Obcojęzycznej, który zorganizowało Technikum Leśne w Tułowicach.

30 III W Opolu powołano rzecznika obrony spraw dziecka. Funkcję tę pełni Magdalena Gołowkin. Do głównych zadań rzecznika należą ochrona praw dziecka, w szczególności prawa do życia, ochrony zdrowia, wypoczynku i godziwych warunków socjalnych.

kwiecień

1 IV Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego w ósmym Konkursie Literackim „Krajobrazy słowa” otrzymał Adam Boberski za Skarbimierza. Konkurs zorganizowała Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu.

1-7 IV XXVI Opolskie Konfrontacje Teatralne „Klasyka polska”. Otwarcie festiwalu połączone z wręczeniem „Złotych Masek” – nagród za artystyczne dokonania teatrów, przyznawanych przez marszałków województw opolskiego i śląskiego – otrzymali je Zofia Dąclewicz, aktorka Teatru im. Jana Kochanowskiego i Tadeusz Rudnicki z Opolskiego Teatru Lalki i Aktora.

2 IV Barbara Tyslik i Andrzej Szarometa, dziennikarze Polskiego Radia Opole zostali laureatami I Międzynarodowego Festiwalu Odkrywców i Podróżników „Mediatravel”, zorganizowanego przez Bałucki Ośrodek Kultury i Centrum Multimedialne „Arkadia” w Łodzi.

24-26 IV Rozpoczęły się II Dni Kultury Austriackiej w Opolu, których współorganizatorem była Wojewódzka Bibliotekę Publiczną w Opolu.

27 IV Rozpoczęły się koncerty I Międzynarodowego Konkursu Sak-

sofonicznego Opole 2001. W imprezie uczestniczył m.in. jeden z najwybitniejszych saksofonistów świata Claude Delangle.

maj

Krystian Kobyłka, dyrektor artystyczny i naczelny Opolskiego Teatru Lalki i Aktora został wiceprezydentem Poluniny – Polskiego Ośrodka Międzynarodowej Unii Lalkarskiej. Polunina ma za zadanie propagowanie teatru lalkowego.

10 V Pod patronatem marszałka Stanisława Jałowieckiego zorganizowano w województwie opolskim Dni Europejskie.

14 V II Opolskie Dni Kultury Krajów Anglojęzycznych.

22 V Inauguracja obchodów jubileuszu 50-lecia istnienia Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

czerwiec

6 VI Arcybiskup Alfons Nossol ordynariusz opolski, otrzymał główną Nagrodę Kulturalną Śląska. Od 1970 r. nagrodę corocznie przyznaje rząd Dolnej Saksonii artystom niemieckim pochodzącym ze Śląska i z nim związanym. Od 1991 r. honorowani są polscy artyści mieszkający na Śląsku i ludzie zasłużeni w krzewieniu śląskiej kultury.

8 VI Po kilkuletnich staraniach Uniwersytetu Opolskiego i Urzędu Marszałkowskiego w Opolu powstało Centrum Dokumentacji Europejskiej. W Centrum są gromadzone, katalogowane i udostępniane wszystkie dokumenty Unii Europejskiej.

20 VI Grzegorz Trubiłowicz z Nysy, otrzymał z rąk Aleksandra Kwasińskiego nagrodę za zajęcie pierwszego miejsca w konkursie „Euroszkoła w Internecie” (najlepsza strona internetowa w kraju).

30-31 VI Odbył się Festiwal Piosenki Angielskiej w Brzegu. Grand Prix otrzymała Beata Pierzynek z Grunwaldu.

sierpień

24-26 VIII Międzynarodowe Spotkania Mieszkańców Leśnicy i Fe-

stiwali Narodów „Europa bez granic”. W czasie festiwalu swoją twórczość zaprezentowały zespoły amatorskie mniejszości narodowych w Polsce.

wrzesień

IX-X IX Śląski Festiwal im. Ludwika van Beethovena (Głogówek). Przez ponad miesiąc w kościołach i zamkach Opolszczyzny rozbrzmiewała muzyka Ludwika van Beethovena. Zainicjowany w 1993 roku przez Zbigniewa Pawlickiego Śląski Festiwal ma w zamysle nie tylko upowszechnić kulturę muzyczną, ale i przypominać pobyt w Głogówku Ludwika van Beethovena. Głogówecki festiwal nie ogranicza się tylko do muzyki wielkiego kompozytora.

W Zakrzowie k. Polskiej Cerekwii już po raz czwarty spotkali się artyści, by wyłonić spośród siebie najlepszych w kraju jeźdźców i wozniców. Skoki przez przeszkody bezapelacyjnie wygrał prezydent I i II P Piotr Kraśko, wśród pań najdoskonalej ujeżdżała konie Kinga Rusin, zaś najlepszym ujeżdźcą został Piotr Polk.

2 IX W Kujakowicach pod KLuczorkiem odbyły się Dożynki Wojewódzkie.

10 IX Miejska Telewizja Opole rozpoczęła nadawanie swojego programu. Jedyнным udziałowcem Telewizji Opole jest miasto.

14 IX Odbył się koncert inauguracyjny 50. sezonu Filharmonii Opolskiej. Gościem koncertu był światowej sławy wiolonczelista Mischa Maisky z Izraela. Był to jedyny koncert jako dał w Polsce artysta w ramach europejskiego tournée.

– Laureatem Grand Prix I Przeglądu Zespołów Amatorskich została grupa „Kultórwa”, pierwszą nagrodą uhonorowano zespół „TNT”. Organizatorem Przeglądu był Miejski Ośrodek Kultury w Opolu.

16 IX Opolskie Towarzystwo Kulturalne uhonorowane prestiżową nagrodą im. Oskara Kolberga. Uroczystość wręczenia XXVI edycji nagród odbyła się w Węgrowskim Ośrodku Kultury na Podlasiu.

21 IX Odbyły się Pierwsze Dni Niepełnosprawnych, wspólna ini-

cjatywa Wojewódzkiego Towarzystwa Walki z kalectwem i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu. W czasie Dni można było wypróbować nowoczesny wózek inwalidzki, zobaczyć występy amatorskich grup złożonych z osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawni uczestniczyli również w zawodach sportowych.

22 IX Krystian Kobyłka został laureatem prestiżowej Nagrody im. Jana Dormana, przyznawanej przez zarząd Polskiego Ośrodka ASSI-TEJ (międzynarodowe stowarzyszenie teatrów dla dzieci i młodzieży). Krystiana Kobyłkę uhonorowano za „dokonania reżyserskie w dziedzinie reżyserii dla dzieci oraz dobrą kondycję tradycji ogólnopolskich festiwalu teatrów lalkowych. Fundatorem nagrody jest minister kultury i dziedzictwa narodowego.

23 IX W obu izbach parlamentarnych znalazło się 16 reprezentantów Opolszczyzny. Senatorami zostali: Apolonia Klepacz (SLD), Doro-ta Simonides (Blok „Senat 2001”), Stanisław S. Nicieja (SLD). Do Sejmu weszli: Aleksandra Jakubowska (SLD), Jerzy Szteliga (SLD), Jerzy Pilarczyk (SLD), Andrzej Namysło (SLD), Kazimierz Pietrzyk (SLD), Leszek Korzeniowski (Platforma Obywatelska), Tadeusz Jarmuziewicz (Platforma Obywatelska), Henryk Kroll (Mniejszość Niemiecka), Helmut Paździor (Mniejszość Niemiecka), Zenon Tyma (Samoobrona RP), Józef Tomala (Samoobrona RP), Andrzej Diakonow (Prawo i Sprawiedliwość), Jerzy czerwiński (Liga Polskich Rodzin).

29-30 IX II Jarmark Franciszkański. Tradycyjnie podczas jarmarku prowadzona była kwesta na odbudowę dachu kościoła Ojców Franciszkanów, a oprócz tego usłyszeć można było wykonawców prezentujących muzykę chóralną, rozrywkową, religijną oraz góralską.

październik

Borki Wielkie k. Olesna zwyciężyły w konkursie „Piękna wieś Opolska 2001”, zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski. Za zwycięstwo wieś otrzymała 10 tys. zł.

– Z sukcesami wróciły do kraju zespoły taneczne z Opolszczyzny, biorące udział w III Mistrzostwach Europy Mażonetek. Zespół „Kaprys” z Branicy zdobył wicemistrzostwo Europy w tańcach mażonetko-

wych, zespół „Beta” z Ozimka – czwarte miejsce w kategorii „Pom-Pom” (choreografia z pomponami).

5 X Ordynariusz opolski abp Alfons Nossol został laureatem Nagrody Jerzego J. Milewskiego „za szczególne dokonania na rzecz upowszechniania tolerancji i współpracy polsko-niemieckiej”.

8-13 X XX Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek. Jury nie przyznało nagrody Głównej im. Alojzego Smolki. Za najlepsze sztuki uznano „Śmieszego staruszka” Różewicza w wykonaniu Wrocławskiego Teatru Lalek, „Szkice z Becketta” Teatru „Dwaj Panowie X” w Bielsku-Białej oraz „Czy mogę stworzyć świat?” opolskiego teatru.

13 X II Ogólnopolski przegląd Piosenki Poetyckiej. W przeglądzie wzięło udział 25 wykonawców z całej Polski.

21 X Leszek Pogan odebrał z rąk premiera Leszka Millera nominację na stanowisko wojewody opolskiego.

21 X Nagrodę główną XIX Wojewódzkich Spotkań Amatorskich Teatrów Dramatycznych, Publicystycznych, Teatrów Poezji i Kabaretów Poezji i Kabaretów „Proscenium” 2001, które odbyły się w Nysie otrzymał Teatr Ruchu Zapadnia z Opola za spektakl „Miejsce zamknięte”.

22 X Wręczono po raz trzeci nagrody marszałka województwa opolskiego. Laureatami zostali: Czesława Rosak, twórczyni ludowa, Emilia Szpiech, nauczycielka, Barbara Ziłbińska, propagująca ku turę żywego słowa, Marian Kaczanek, rzeźbiarz, o. Henryk Kałuża, weteroista, Jacek Melnicki, animator edukacji muzycznej, Andrzej Puławski, społecznik.

24 X Wieczór autorski Tadeusza Różewicza rozpoczął konferencję „Różewicz i Niemcy” zorganizowaną przez Uniwersytet Opolski. Gościem konferencji był również Karl Dedecus, tłumacz literatury polskiej na język niemiecki.

27 X Dwanaście zespołów z Opolszczyzny zaprezentowało się w czasie VII Meetingu Rockowego. Grand Prix otrzymała grupa „Tres” z Dziergowic.

listopad

14-15 XI Odbyły się III Dni Łużyckie zorganizowane przez Towar-

rzystwo Polsko-Serbołużyckie, Macica Serbska i Uniwersytet Opolski.

15 XI Dorota Simonides otrzymała Wielki Krzyż Zasługi Orderu Zasługi RFN. Odznaczenie jest wyrazem uznania rządu niemieckiego dla wieloletniej działalności prof. Simonides na rzecz porozumienia między Polakami i Niemcami.

15-18 XI XII Międzynarodowy Najazd Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu. Tym razem Najazdowi przyświecało hasło „Herbartiana”, m.in. gośćmi byli przedstawiciele szkół noszących imię Zbigniewa Herberta. Oficjalny program imprezy wzbogacały spektakle szkół herbertowskich.

Nagrodę im. Marka Jodłowskiego odebrał poeta Tadeusz Soroczyński.

16 XI Dr hab. Barbara Weigl, psycholog, pracownik naukowy UO oraz prezes Towarzystwa Alternatywnego Kształcenia w Opolu została uhonorowana prestiżową nagrodą „Zasłużony dla Tolerancji”. Laureatka nagrody od lat pracuje z dziećmi i młodzieżą, realizując autorski program „Spotkajmy się z innymi – niech inni nie będą obcy”.

16-22 XI Festiwal Kompozytorów Śląskich zorganizowany przez Górnośląskie Towarzystwo Śpiewacze, Filharmonię Opolską, Konsulat Generalny RFN we Wrocławiu i Urząd Marszałkowski prezentował utwory m.in. Henryka Mikołaja Góreckiego, Moritza Bresioga, Bolka Grafa von Hochberg.

grudzień

4 XII Prezydentem Miasta Opola został Piotr Synowiec.

6 XII Zwycięzcą Salonu Jesiennego Sztuki 2001 r. został Edward Syty z Nysy.

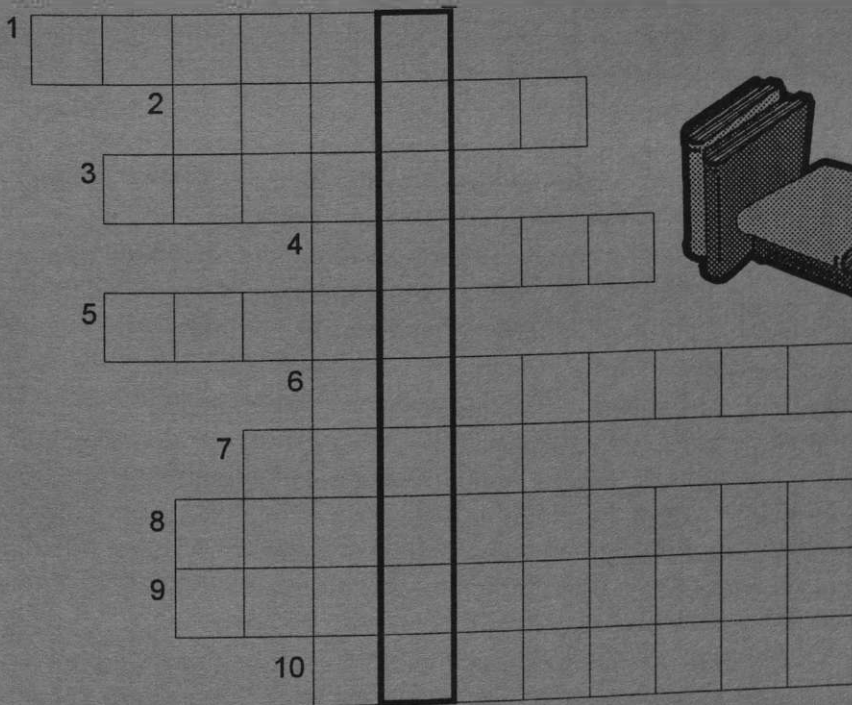
8-9 XII X Festiwal Chórów i Zespołów Mniejszości. W tym roku w Walcach spotkało się 6 chórów i 30 zespołów śpiewających po polsku, niemiecku i w gwarze śląskiej.

28 XII Finał 36. Plebiscytu NTO na najlepszego sportowca i trenera. Laureatami zostali: Paweł Papke, siatkarz „Mostostalu” oraz Waldemar Wspaniały, trener „Mostostalu”.

Zapraszamy do zabawy dzieci w wieku od 8 do 12 lat

I. Krzyżówki

1. Rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło. Z zaznaczonego rzędu pionowego odczytaj rozwiązanie, którym jest nazwisko autorki książek dla dzieci i młodzieży.

1. Mały, kwaśny owoc z drobnymi pestkami i zieloną skórką pokrytą włoskami
2. Ktoś, kto podnosi ciężary, inaczej silacz
3. Twórca książki, obrazu, rzeźby, muzyki, projektu, wynalazku
4. Podłużny, żółty owoc, który rośnie w ciepłych krajach
5. Bardzo stara i cenna rzecz, np. stary zegar
6. Nauka o budowie i właściwościach roślin, a także o ich gatunkach i rozmieszczeniu na całej kuli ziemskiej
7. Zawód człowieka, który ścina drzewa
8. Obrazek w książce, pomagający lepiej zrozumieć tekst
9. Mała kieszonkowa maszyna licząca
10. Miejsce, w którym znajduje się wiele dróg, ale tylko jedna prowadzi do

rzystwo Polsko-Serbołużyckie, Macica Serbska i Uniwersytet Opolski.

15 XI Dorota Simonides otrzymała Wielki Krzyż Zasługi Orderu Zasługi RFN. Odznaczenie jest wyrazem uznania rządu niemieckiego dla wieloletniej działalności prof. Simonides na rzecz porozumienia między Polakami i Niemcami.

15-18 XI XII Międzynarodowy Najazd Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu. Tym razem Najazdowi przyświecało hasło „Herbartiana”, m.in. gośćmi byli przedstawiciele szkół noszących imię Zbigniewa Herberta. Oficjalny program imprezy wzbogacały spektakle szkół herbertowskich.

Nagrodę im. Marka Jodłowskiego odebrał poeta Tadeusz Soroczyński.

16 XI Dr hab. Barbara Weigl, psycholog, pracownik naukowy UO oraz prezes Towarzystwa Alternatywnego Kształcenia w Opolu została uhonorowana prestiżową nagrodą „Zasłużony dla Tolerancji”. Laureatka nagrody od lat pracuje z dziećmi i młodzieżą, realizując autorski program „Spotkajmy się z innymi – niech inni nie będą obcy”.

16-22 XI Festiwal Kompozytorów Śląskich zorganizowany przez Górnos Śląskie Towarzystwo Śpiewacze, Filharmonię Opolską, Konsulat Generalny RFN we Wrocławiu i Urząd Marszałkowski prezentował utwory m.in. Henryka Mikołaja Góreckiego, Moritza Bresioga, Bolka Grafa von Hochberg.

grudzień

4 XII Prezydentem Miasta Opola został Piotr Synowiec.

6 XII Zwycięzcą Salonu Jesiennego Sztuki 2001 r. został Edward Syty z Nysy.

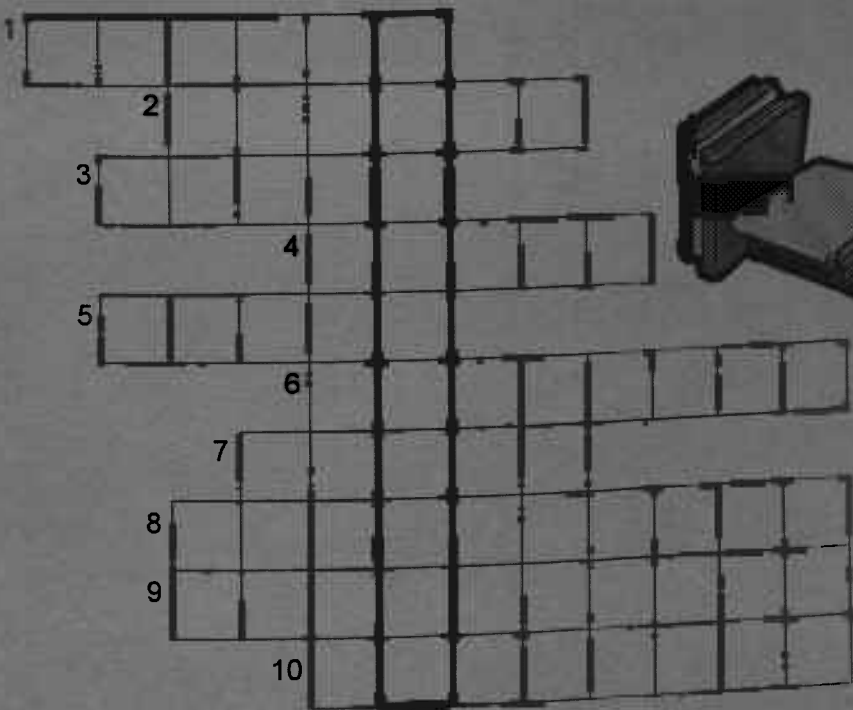
8-9 XII X Festiwal Chórów i Zespołów Mniejszości. W tym roku w Walcach spotkało się 6 chórów i 30 zespołów śpiewających po polsku, niemiecku i w gwarze śląskiej.

28 XII Finał 36. Plebiscytu NTO na najlepszego sportowca i trenera. Laureatami zostali: Paweł Papke, siatkarz „Mostostalu” oraz Waldemar Wspaniały, trener „Mostostalu”.

Zapraszamy do zabawy dzieci w wieku od 8 do 12 lat

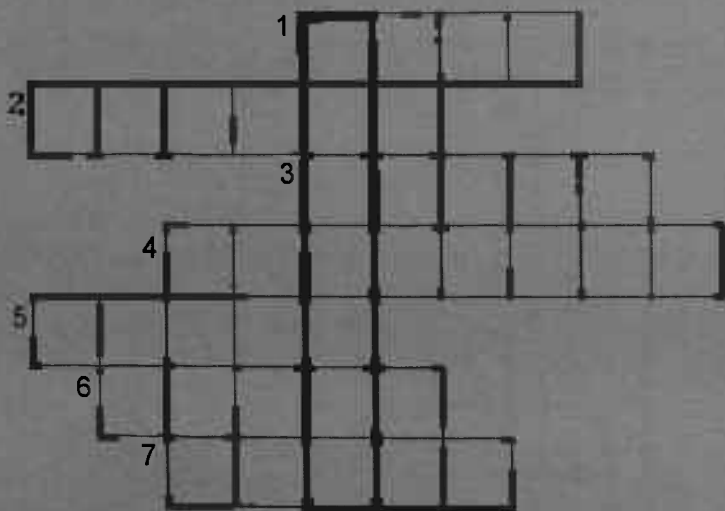
I. Krzyżówki

1. Rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło. Z zaznaczonego rzędu pionowego odczytaj rozwiązanie, którym jest nazwisko autorki książek dla dzieci i młodzieży.

1. Mały, kwaśny owoc z drobnymi pestkami i zieloną skórką pokrytą włoskami
2. Ktoś, kto podnosi ciężary, inaczej siłacz
3. Twórca książki, obrazu, rzeźby, muzyki, projektu, wynalazku
4. Podłużny, żółty owoc, który rośnie w ciepłych krajach
5. Bardzo stara i cenna rzecz, np. stary zegar
6. Nauka o budowie i właściwościach roślin, a także o ich gatunkach i rozmieszczeniu na całej kuli ziemskiej
7. Zawód człowieka, który ścina drzewa
8. Obrazek w książce, pomagający lepiej zrozumieć tekst
9. Mała kieszonkowa maszyna licząca
10. Miejsce, w którym znajduje się wiele dróg, ale tylko jedna prowadzi do

2. Rozwiąż krzyżówkę. Wyjaśnij znaczenie odgadniętego hasła.

1. Założył gród Gniezno
2. Schronił się przed myszami na wieży
3. Jezioro, nad którym stoi Mysia Wieża
4. Syn Piasta
5. Zjadł go smok wawelski
6. Córka Kraka
7. Od jego imienia wziął nazwę pierwszy polski ród panujący

II. Sprawdź swoje wiadomości

1. Azja to największy kontynent na kuli ziemskiej. Tam właśnie wznoszą się największe na świecie góry, jest największe jezioro. Uzupełnij brakujące informacje o tym kontynencie.

Naj... W Azji

- a) Najwyższy szczyt .....
- b) Najgłębsze słodkowodne jezioro .....
- c) Największe państwo .....
- d) Najbardziej zaludnione państwo .....

III. Zabawy literackie

1. Ułóż rozsypankę wyrazową:

W, jeziorom, Goplo,
wznosi się,
Kruszwicy,
nad, Mysia Wieża

2. Laureatka wielu prestiżowych nagród Joanne K. Rowling wydała cztery z zaplanowanych siedmiu tomów serii o Harry Potterze, podaj tytuły tych książek.

.....
.....
.....
.....

3. Do podanych nazw miejscowości dobrać imiona, które noszą postacie z legend polskich, np.: "Legenda o Kraku i wawelskim smoku", "Legenda o Piasku", "Legenda o Popielu".

Popiel, Piast, Krak, Wanda

- KRAKÓW .....

- KRUSZWICA .....

4. Przeczytaj zdania i wybierz zdanie o prawdziwym znaczeniu słowa: **drzewo genealogiczne**.

a) Drzewo genealogiczne – to drzewo zasadzone w ogrodzie najstarszego przedstawiciela rodu.

b) Drzewo genealogiczne – to graficzne przedstawienie stopni pokrewieństwa w rodzinie.

5) Ułóż rozsypankę wyrazową: z jakiego rodzaju pochodzili pierwsi polscy władcy?

wywodzili się

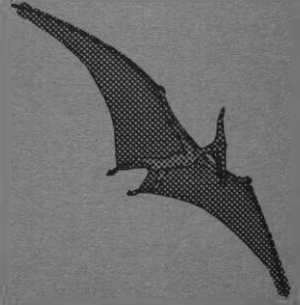
polscy

rodu

Pierwsi z

Piastów

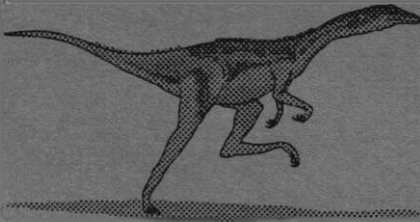
władcy

6) Poniżej zamieszczono dwa zdania. Wybierz, to które właściwie wyjaśnia słowo "archeologia":

a) archeologia – to nauka, która bada świat zwierząt i roślin w przeszłości

b) archeologia – to nauka, która na podstawie znalezisk odkrywanych podczas prac wykopaliskowych bada dzieje ludzkości

- 1) 1. agrest; 2. atleja; 3. autor; 4. banan; 5. antyk; 6. botanika; 7. drwał; 8. ilustracja; 9. kalkulator; 10. labirynt; Hasło: Terakowska
- 2) 1. Lech; 2. Popiel; 3. Gopio; 4. Siemowit; 5. baran; 6. Wanda
7. Piast; Hasło: legenda
- Legenda – podanie ludowe, które przekazywane było ustnie, a dopiero z czasem zostało zapisane. Dlatego znamy nieraz kilka różnych wersji jednej legendy
- II. a) Mount Everest (8848 m); b) Bajkał (głębokość 1637 m; powierzchnia 30.500).
c) Rosja (17 075 400 km²); Chin; e) Jangcy (6380 km)
- III. 1) W Kruszwicy, nad jeziorem Gopio wznosi się Mysia Wieża
2) "Harry Potter i kamień filozoficzny", "Harry Potter i komnata tajemnic", "Harry Potter i więzien Azkabanu", "Harry Potter i czara ognia"
3) Kraków: Krak, Wanda; Kruszwica: Popiel, Piast
- 4) Drzewo genealogiczne – to graficzne przedstawienie stopni pokrewieństwa w rodzinie. c) Pierwsi polscy władcy wywodzili się z rodu Piastów.
- 6) Archeologia – to nauka, która na podstawie znalezisk odkrywanych podczas prac wykopaliskowych bada dzieje ludzkości

